

**KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBĖS
ADMINISTRACIJA**

TVIRTINU

Klaipėdos rajono savivaldybės
administracijos direktorius
Jevgenijus Bardauskas
2026-03-**PIRKIMO „SOSNOVSKIO BARŠČIŲ NAIKINIMAS. ISPANINIO ARIONO NAIKINIMAS
PAGAL PARENGTĄ VEIKSMŲ PLANĄ“
II DALIES „ISPANINIO ARIONO NAIKINIMAS PAGAL PARENGTĄ VEIKSMŲ PLANĄ“
TECHNINĖ SPECIFIKACIJA****I. BENDRIEJI DUOMENYS**

1. Užsakovas – Klaipėdos rajono savivaldybės administracija. Adresas: Klaipėdos g. 2, LT-96130 Gargždai, Įmonės kodas: 188773688, Tel.: (0 46) 47 20 25, El. paštas: savivaldybe@klaipedos-r.lt

II. PIRKIMO OBJEKTAS IR TIKSLAS

2. Pirkimo objektas – invazinio šliužo Ispaninio ariono (Arion vulgaris) populiacijos kontrolės ir naikinimo paslaugos Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijoje.

2.1. Paslaugos apima invazinių šliužų židinių nustatymą, mechaninį šliužų rinkimą, moliuskocidų naudojimą, prevencinių priemonių taikymą ir šliužų naikinimo darbų vykdymą pagal Ispaninio ariono kontrolės ir populiacijos židinių naikinimo veiksmų planą 2026–2030 m (toliau – Veiksmų planas). Veiksmų planas yra neatsiejama techninės specifikacijos dalis.

3. Tikslas – mažinti invazinio šliužo Ispaninio ariono populiaciją, stabdyti jo plitimą ir mažinti daromą žalą vietinėms ekosistemoms, želdiniams bei visuomenės naudojamoms teritorijoms.

III. PIRKIMO OBJEKTO APIMTYS IR APRAŠYMAS

4. Ispaninio ariono naikinimo vieta – Gargždų miesto parkas (14,5035 ha) ir Priekulės Vingio parko teritorija (13,3991 ha). Viso naikinama 27,9026 ha plote. Pagal veiksmų planą teritorijos prižiūrimos ir naikinamos 5 metus (2026-3030 metus).

4.1. Paslaugų teikėjas privalo vykdyti šiuos darbus, parengtus pagal Veiksmų planą:

Eil. Nr	Paslaugų pavadinimas	Mato vnt. hektarais	Maksimalus kiekis	Vieno mato vieneto kaina,	Kaina, Eur be PVM	Viso, kaina Eur su PVM
1.	Mechaninių priemonių naudojimas	ha	83,7078	Pildo tiekėjas	Pildo tiekėjas	Pildo tiekėjas

1.1.	Rankinis Ispaninio ariono rinkimas	ha	83,7078	Pildo tiekėjas	Pildo tiekėjas	Pildo tiekėjas
1.2.	Ispaninio ariono slėptuvių identifikavimas ir šalinimas	kartai	300	Pildo tiekėjas	Pildo tiekėjas	Pildo tiekėjas
1.3.	Žolės pjovimas	ha	2611,2	Pildo tiekėjas	Pildo tiekėjas	Pildo tiekėjas
1.4.	Gaudyklių naudojimas	vnt.	510	Pildo tiekėjas	Pildo tiekėjas	Pildo tiekėjas
3.	Cheminių priemonių naudojimas	ha	83,7078	Pildo tiekėjas	Pildo tiekėjas	Pildo tiekėjas
3.1.	Moliuskocidų barstymas	ha	34,5	Pildo tiekėjas	Pildo tiekėjas	Pildo tiekėjas
3.1.1.	Moliuskocidų barstymas	kartai	12	Pildo tiekėjas	Pildo tiekėjas	Pildo tiekėjas
3.2.	Barjerinių priemonių įrengimas	ha	0,21	Pildo tiekėjas	Pildo tiekėjas	Pildo tiekėjas
4.	Iš viso:	ha	83,7078			

- 4.1.1. invazinių šliužų židinių stebėjimą ir identifikavimą nurodytose teritorijose;
- 4.1.2. mechaninį šliužų rinkimą rankiniu būdu;
- 4.1.3. moliuskocidų naudojimą, kai tai leidžiama teisės aktais;
- 4.1.4. surinktų šliužų surinkimą, transportavimą ir saugų sunaikinimą (utilizavimą pagal leidžiamus teisės aktus);
- 4.1.5. prevencinių priemonių taikymą (pvz., buveinių mažinimą, šliužų slėptuvių šalinimą ir kt.);
- 4.1.6. informacijos apie atliktus darbus pateikimą Užsakovui.

IV. PASLAUGŲ TEIKIMO REIKALAVIMAI

5. Paslaugų teikėjas teikdamas paslaugas privalo vadovautis Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatymu, Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 352 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. vasario 15 d. įsakymo Nr. D1-49 redakcijos) „Dėl Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos aprašo, Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkos aprašo, Invazinių rūšių kontrolės tarybos sudėties ir nuostatų, Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo programos patvirtinimo“ ir Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2018 m. kovo 19 d. įsakymo Nr. 3D-166 redakcijos) „Dėl Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių patvirtinimo“, kitais su pirkimo objektu susijusiai Lietuvos Respublikos teisės aktais ir šioje techninėje specifikacijoje nurodytais reikalavimais.
6. Paslaugų teikėjas privalo užtikrinti, kad darbai būtų vykdomi taip, kad būtų kuo mažesnis poveikis aplinkai, vietinėms rūšims ir visuomenės saugumui.

7. Užsakovui pateikus užsakymą, Vykdytojas įsipareigoja Ispaninio ariono naikinimo darbus atlikti per terminus, nustatytus prie techninės specifikacijos pridedamame veiksmų plane ir tinkamai prižiūrėti nurodytą teritoriją.
8. Į paslaugas turi būti įskaičiuoti visi mokesčiai ir visos su paslaugų teikimu susijusios išlaidos, įskaitant: specialią techniką ar įrangą; darbuotojų asmenines apsaugos priemones; medžiagas ir priemones; transportavimą; atliekų šalinimą; kitas su paslaugų vykdymu susijusias išlaidas.
9. Moliuskocidai gali būti naudojami tik tose teritorijose, kuriose augalų apsaugos produktų naudojimas nėra uždraustas Lietuvos Respublikos teisės aktais ir naudoti tik tuos moliuskocidus, kuriuos Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka leidžiama naudoti Lietuvos Respublikoje.
10. Moliuskocidai turi būti naudojami tik pagal jų etiketėse nurodytas naudojimo instrukcijas ir saugos reikalavimus.
11. Paslaugų teikėjas, suteikęs paslaugas pagal pateiktą užsakymą, per 3 darbo dienas nuo užsakymo įvykdymo dienos privalo informuoti Užsakovą apie atliktus darbus.
12. Informacijoje turi būti nurodyta: atliktų darbų pobūdis; atliktų darbų data; panaudotos priemonės; surinktų šliužų kiekis.
13. Paslaugos laikomos tinkamai įvykdytomis, kai: darbai atlikti laiku; darbai atlikti pilnai; darbai atlikti kokybiškai; laikytasi visų techninėje specifikacijoje ir Veiksmų plane numatytų reikalavimų.
14. Paslaugų teikėjas kartu su darbų perdavimo–priėmimo aktu privalo pateikti atliktų darbų fotofiksacijas prieš ir po darbų atlikimo. Fotofiksacijos turi būti atliktos iš tos pačios vietos prieš ir po darbų atlikimo.
15. Paslaugų teikėjas atsako už tinkamą paslaugų kokybę, darbuotojų saugą, aplinkosaugos reikalavimų laikymąsi, teisės aktų laikymąsi naudojant augalų apsaugos produktus.
16. Užsakovui nustačius paslaugų kokybės neatitikimus, Paslaugų teikėjas privalo savo lėšomis pašalinti nustatytus trūkumus.
17. Pridedamas Ispaninio ariono (*Arion vulgaris*) kontrolės ir populiacijos židinių naikinimo veiksmų planas yra neatsiejama šios techninės specifikacijos dalis. Paslaugų teikėjas, vykdydamas sutartinius įsipareigojimus, privalo vadovautis šiame veiksmų plane nustatytais reikalavimais, priemonėmis ir rekomendacijomis. Veiksmų planas pagal eksperto rekomendacijas gali būti keičiamas.
18. Aplinkosauginiai reikalavimai. Paslaugoms suteikti naudojama motorinė technika, alyvos ir kt. turi atitikti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. D1-508 patvirtinto Aplinkos apsaugos kriterijų taikymo, vykdant žaliuosius pirkimus, tvarkos aprašo (su visais aktualiais pakeitimais) XI skyriaus „Viešųjų erdvių, želdynų ir želdinių priežiūra ir tvarkymas“, 14 dalies „Želdinių ir želdynų priežiūros motorinė technika“ reikalavimus. Galimi atitikti žaliojo pirkimo reikalavimams įrodantys dokumentai, jeigu prie produktų minimalių aplinkos apsaugos kriterijų nenurodyta kitaip: gamintojo ir (ar) tiekėjo techniniai dokumentai, gamintojo ir (ar) importuotojo, ir (ar) tiekėjo rašytinis patvirtinimas, saugos duomenų lapas, gamintojo bandymų ataskaita, protokolas, gamintojo ir (ar) tiekėjo deklaracija (pateikiant objektyvius įrodymus), aplinkosauginė produkto deklaracija, įrangos aprašymas, instrukcija ar skaičiavimai, pripažintos įstaigos arba paskelbtosios (notifikuotos) institucijos atlikto bandymo protokolas, priemonių ir (ar) produktų, kurie bus naudojami atlikti paslaugą ar darbą, sąrašas ir dokumentai, įrodantys, kad priemonės ir (ar) produktai atitinka nustatytus reikalavimus, arba kiti lygiaverčiai įrodymai.
19. Sutarties galiojimo terminas – **36 mėn.**
20. Jeigu apibūdinant pirkimo objektą techninėje specifikacijoje nurodytas konkretus modelis ar tiekimo šaltinis, konkretus procesas, būdingas konkretaus tiekėjo tiekiamoms prekėms ar teikiamoms paslaugoms, ar prekių ženklas, patentas, tipai, konkreti kilmė ar gamyba, turi būti laikoma, kad kiekviena tokia nuoroda yra pateikta su žodžiais „arba lygiavertis“. Lygiavertiškumo įrodymas yra tiekėjo pareiga.

PRIDEDAMA. Ispaninio ariono kontrolės ir populiacijos židinių naikinimo veiksmų planas Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijose: Gargždų miesto ir Priekulės Vingio parkuose 2026–2030 metams, 48 psl.

Komunalinio ūkio ir aplinkosaugos skyriaus
patarėja

Kristina Stulpinienė

Ispaninis arionas (nuotrauka - inva.biip.lt)

**Ispaninio ariono (lot. *Arion vulgaris*) kontrolės ir populiacijos
židinių naikinimo veiksmų planas Klaipėdos rajono
savivaldybės teritorijose: Gargždų miesto ir Priekulės Vingio
parkuose**

2026–2030 metams

Parengė:

Gamtos tyrimų centro doktorantas,

UAB Invictus verus specialistas

Giedrius Motiejūnas

UAB Invictus verus specialistas

Mantas Lomonosovas

Invictus verus, UAB

Vilnius, 2025

TURINYS

1. Įvadas.....	4
1.1. Veiksmų plano tikslas ir uždaviniai	4
1.2. Veiksmų plano teisinis ir metodologinis pagrindimas	4
1.2.1. Teisinis pagrindimas	4
1.2.2. Metodologinis pagrindimas	6
1.3. Veiksmų plano taikymo teritorija ir laikotarpis	6
2. Esamos būklės analizė.....	7
2.1. Teritorijos fizinės-geografinės sąlygos	8
2.1.1. Veiksmų plano teritorijos.....	8
2.2. Teritorijos biologinės ypatybės	9
2.2.1. Gargždų miesto parko biologinės ypatybės	9
2.2.2. Priekulės Vingio parko biologinės ypatybės.....	9
2.3. Saugomos teritorijos.....	10
2.3.1. Gargždų miesto parko saugomos teritorijos	10
2.3.2. Priekulės Vingio parko saugomos teritorijos.....	10
2.4. Kultūros paveldo ypatybės	11
2.4.1. Gargždų miesto parko kultūros paveldo vertybės	11
2.4.2. Priekulės Vingio parko kultūros paveldo vertybės	12
3. Ispaninio ariono populiacijos būklės teritorijoje apžvalga	12
3.1. Ispaninių arionų keliamos grėsmės ir jų naikinimo būtinybė.....	12
3.2. Ispaninio ariono paplitimas ir židinių lokalizacija.....	13
3.2.1. Ispaninio ariono paplitimas Gargždų miesto parke	13
3.2.2. Ispaninio ariono paplitimas Priekulės Vingio parke	14
4. Naikinimo ir kontrolės priemonių planas	14
4.1. Informacinių ir organizacinių priemonių naudojimas	15
4.2. Mechaninių priemonių naudojimas.....	16
4.2.1. Rankinis Ispaninio ariono rinkimas (2026 – 2030 metų 04-09 mėnesiais)	16
4.2.2. Slėptuvių identifikavimas ir šalinimas (2026 – 2030 metų 04-09 mėnesiais)	17

4.2.3.	Žolės pjovimas / šienavimas (2026 – 2030 metų 05-10 mėnesiais)	18
4.2.4.	Gaudyklių naudojimas (2026 – 2030 metų 04-09 mėnesiais)	22
4.3.	Cheminių priemonių naudojimas.....	23
4.3.1.	Moliuskocidų barstymas (2026 – 2030 metų 04-09 mėnesiais)	23
4.3.2.	Barjerinė priemonė tarp radaviečių (dvigubas moliuskocidų barjeras su gaudyklėmis).....	26
4.3.3.	Gaudyklių su Chemine priemone naudojimas (2026 – 2030 metų 04-09 mėnesiais)	26
5.	Veiksmų plano priemonių įgyvendinimas	27
5.1.	Monitoringas ir fotomonitoringas	28
6.	Veiksmų plano įgyvendinantys asmenys ir jų funkcijos	29
7.	Veiksmų plano tikslinimas ir priemonių įgyvendinimo stebėseną	30
8.	Veiksmų plano įgyvendinimo išlaidų sąmata	31
9.	Priedai	33

1. Įvadas

1.1. Veiksmų plano tikslas ir uždaviniai

Ispaninio ariono (lot. *Arion vulgaris*) (toliau – Ispaninis arionas) kontrolės ir populiacijos židinių naikinimo veiksmų plano Klaipėdos rajono savivaldybės nustatytoms teritorijoms (toliau – Veiksmų planas) **tikslas** – nustatyti sistemingą, teisės aktų reikalavimais pagrįstą Ispaninio ariono populiacijos kontrolės ir židinių naikinimo priemonių taikymo tvarką Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijose 2026–2030 metų laikotarpiui. Plano įgyvendinimas siekia sumažinti šios invazinės rūšies plitimą ir poveikį biologinei įvairovei, ekosistemų stabilumui bei ūkinės veiklos efektyvumui Klaipėdos rajono aplinkoje.

Veiksmų plano uždaviniai:

1. Įvertinti Ispaninio ariono paplitimą Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijose;
2. Įvertinti Ispaninio ariono keliamas grėsmes ir jo naikinimo ir populiacijos kontrolės būtinybę Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijose;
3. Parengti konkrečių naikinimo bei kontrolės priemonių taikymo planą išskirtoms Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijoms.
4. Numatyti kontrolės priemonių taikymo stebėsenos sistemą ir Veiksmų plano peržiūros mechanizmą;
5. Įvertinti reikalingas finansines sąnaudas Veiksmų plano įgyvendinimui.

1.2. Veiksmų plano teisinis ir metodologinis pagrindimas

1.2.1. Teisinis pagrindimas

Veiksmų planas rengiamas vadovaujantis galiojančiais Lietuvos Respublikos teisės aktais ir metodiniais dokumentais, reglamentuojančiais invazinių rūšių kontrolę, žemės naudojimą, miškų ir želdynų priežiūrą bei saugomų teritorijų apsaugą. Šie teisės aktai numato konkrečias sąlygas ir ribojimus, taikomus invazinių rūšių populiacijų reguliavimui, bei nustato Veiksmų planų rengimo ir įgyvendinimo pagrindus. Pagrindiniai norminiai dokumentai, kuriais vadovaujamosi ruošiant šį Veiksmų planą yra:

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. liepos 1 d. įsakymas Nr. 352 (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2023-04-27) „Dėl Introdokcijos, reintrodokcijos ir perkėlimo tvarkos aprašo, Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkos aprašo, Invazinių rūšių kontrolės tarybos sudėties ir nuostatų, Introdokcijos, reintrodokcijos ir perkėlimo programos patvirtinimo“. Reglamentuoja invazinių rūšių populiacijų reguliavimo, kontrolės ir veiksmų planų rengimo tvarką.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2025 m. spalio 13 d. įsakymas Nr. D1-149 „Dėl Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2022 m. birželio 27 d. įsakymo Nr. D1-207 „Dėl 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos aplinkos apsaugos ir

klimato kaitos valdymo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 02-001-06-08-01 „Išsaugoti biologinę įvairovę“ įgyvendinimo pakeitimo“.

Lietuvos Respublikos teisės aktai:

Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas, 1992 m. sausio 21 d. Nr. I-2223 (*galiojanti suvestinė redakcija nuo 2025-06-19 iki 2025-10-31*). Įstatymas įpareigoja užtikrinti aplinkos apsaugą nuo biologinių grėsmių, įskaitant svetimų ir invazinių rūšių poveikį vietinei biologinei įvairovei.

Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas, 1995 m. gruodžio 12 d. Nr. I-1120 (*galiojanti suvestinė redakcija nuo 2025-07-01 iki 2025-10-31*). Nustato pareigą laikytis galiojančių teritorijų planavimo dokumentų, kai planuojamos invazinių rūšių naikinimo ar kontrolės priemonės.

Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas, 2019 m. birželio 6 d. Nr. XIII-2166 (*galiojanti suvestinė redakcija nuo 2025-07-01 iki 2025-10-31*). Apibrėžia ribojimus ir leidimus saugomose bei jautriose teritorijose (pvz., pakrančių apsaugos juostose, draustiniuose), tačiau numato, kad invazinių rūšių naikinimas gali būti vykdomas, jei veiksmai pagrįsti patvirtintu veiksmų planu.

Lietuvos Respublikos miškų įstatymas, 1994 m. lapkričio 22 d. Nr. I-671 (*galiojanti suvestinė redakcija nuo 2024-07-01*). Reglamentuoja veiklą miško žemėje, įskaitant invazinių rūšių šalinimą, kai tai atliekama pagal patvirtintus gamtotvarkos arba veiksmų planus.

Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatymas, 1997 m. lapkričio 6 d. Nr. VIII-498 (*galiojanti suvestinė redakcija nuo 2024-07-01 iki 2026-12-31*). Reguliuoja svetimų kilmės gyvūnų rūšių patekimą ir plitimą Lietuvoje, įpareigoja taikyti kontrolės priemones siekiant apsaugoti vietinę fauną.

Invazinių rūšių Lietuvoje sąrašas patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 16 d. įsakymu Nr. D1-433 (*galiojanti suvestinė redakcija nuo 2016-12-24*), „Dėl invazinių Lietuvoje rūšių sąrašo patvirtinimo“. Patvirtina oficialų Invazinių Lietuvoje rūšių sąrašą, kuriame Ispaninis arionas (*lot. Arion vulgaris*) įtrauktas kaip invazinė rūšis, privalomai šalinama pagal parengtus veiksmų planus.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. birželio 7 d. įsakymas Nr. D1-172 (*galiojanti suvestinė redakcija nuo 2025-07-09*) „Dėl į Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašą įrašytų gyvūnų rūšių patekimo kelių ir plitimo valdymo veiksmų plano patvirtinimo“.

Įsakymas nustato priemones, skirtas gyvūnų rūšių, įrašytų į Europos Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašą, patekimo kelių identifikavimui, plitimo valdymui ir rizikos mažinimui.

Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašas, priimtas 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540, (*galiojanti suvestinė redakcija nuo 2024-01-31*) „Dėl paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo

tvarkos aprašo patvirtinimo“. Aprašas nustato, kad paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose ir pakrančių apsaugos juostose veikla yra ribojama, tačiau invazinių rūšių naikinimas gali būti vykdomas, jei jis atliekamas pagal aplinkos ministro nustatytą tvarką ir patvirtintą veiksmų planą.

Europos Sąjungos teisės aktai:

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1143/2014, 2014 m. spalio 22 d., (*galiojanti suvestinė redakcija 2019-12-14*). Nustato visos Europos Sąjungos mastu taikomas priemonės invazinių svetimų rūšių plitimui stabdyti, numato šalių narių pareigas stebėti, vertinti ir naikinti invazines rūšis bei rengti veiksmų planus.

1.2.2. Metodologinis pagrindimas

Veiksmų planas rengiamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 352 patvirtintu Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkos aprašu, kuriame nustatyti invazinių rūšių veiksmų planų rengimo, įgyvendinimo ir vertinimo reikalavimai. Taip pat vadovaujama kitais galiojančiais teisės aktais, reglamentuojančiais veiklą saugomose teritorijose, žemės naudmenų apsaugą bei aplinkosauginius ribojimus.

Veiksmų plano metodinis pagrindas grindžiamas invazinių rūšių gausos reguliavimo principais, kai siekiama ne tik pašalinti rūšies individų sankaupas, bet ir užtikrinti ilgalaikį jų plitimo ribojimą. Taikomos priemonės parenkamos atsižvelgiant į teritorijos aplinkosauginius, teisės aktų ir praktinius kriterijus.

Pagrindinis duomenų šaltinis, kuriuo remiamasi vertinant Ispaninio ariono paplitimą, yra INVA – Invazinių rūšių informacinė sistema, kuri yra oficialus nacionalinis invazinių rūšių registras.

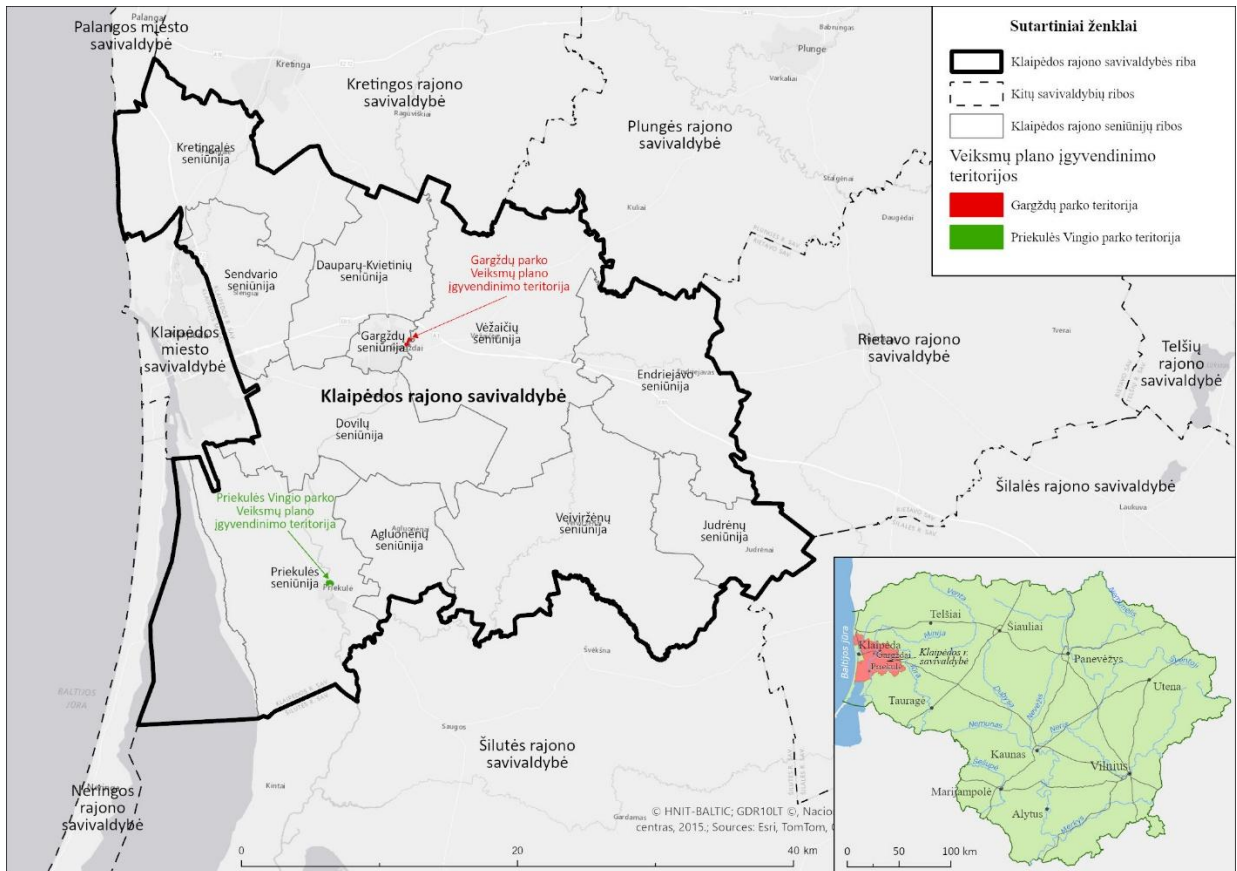
1.3. Veiksmų plano taikymo teritorija ir laikotarpis

Veiksmų planas yra parengtas dviem Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijoms – Gargždų miesto parkui (13,60 ha) ir Priekulės Vingio parko teritorijai (13,58 ha). Veiksmų plano įgyvendinimas apima tiek urbanizuotas teritorijas, tiek natūralias ar mišraus naudojimo erdves, kuriose galimas Ispaninio ariono paplitimas.

Savivaldybės teritorija skirstoma į buveinių kategorijas, atsižvelgiant į invazijos pobūdį, buveinių sąlygas ir plitimo riziką.

1 pav. pateikiamas Klaipėdos rajono geografinės padėties žemėlapis, kuriame pažymėta savivaldybės administracinė riba. Šioje savivaldybėje esančioms teritorijoms yra taikomos Veiksmų plane numatytos invazinės rūšies populiacijos naikinimo ir kontrolės priemonės.

Veiksmų planas parengtas **2026 – 2030 metų laikotarpiui**. Prireikus, Veiksmų planas gali būti tikslinamas ar pratęsiamas, atsižvelgiant į stebėsenos rezultatus ir invazinės rūšies masto pokyčius.

1 pav. veiksmų plano teritorijų geografinė padėtis

2. Esamos būklės analizė

Esamos būklės analizės etapas yra vienas svarbiausių rengiant Veiksmų planą. Jo metu detalai įvertinama nagrinėjama teritorija, nustatomos Ispaninio ariono paplitimo ypatybės bei galimybės taikyti populiacijos kontrolės ir naikinimo priemonės. Analizė leidžia tiksliai suprasti esamą situaciją savivaldybės teritorijoje ir atsakyti į klausimą – kokias priemones galima saugiai bei efektyviai naudoti invazinės rūšies kontrolei.

Šiame etape ypatingas dėmesys skiriamas galimų neigiamų pasekmių įvertinimui. Būtina užtikrinti, kad taikomos priemonės nepakenktų vietinėms saugomoms ar nykstančioms rūšims. Jos neturėtų būti naudojamos vietose, kur lankosi daug žmonių ar kur chemines medžiagas gali pasiekti vaikai ir naminiai gyvūnai. Netinkamai parinktos priemonės gali sukelti papildomų sveikatos, aplinkosaugos ar socialinių problemų.

Atsižvelgiant į tai, šiame skyriuje pateikiama Klaipėdos rajono savivaldybės Veiksmų plano teritorijų esamos būklės analizė, kuri yra pagrindas parenkant tinkamiausias Ispaninio ariono kontrolės priemones.

2.1. Teritorijos fizinės-geografinės sąlygos

Klaipėdos rajono savivaldybė yra vakarų Lietuvoje, Baltijos jūros pakrantės regione. Administracinis centras – Gargždai, esantys maždaug 20 km į rytus nuo Klaipėdos miesto. Savivaldybės plotas siekia apie 1 336 km², o teritorija tęsiasi nuo Pajūrio žemumos vakaruose iki Vakarų Žemaičių plynaukštės rytinėje dalyje. Vakarinėje dalyje vyrauja lygumos ir pelkėtos vietovės, o rytinėje – kalvotas, moreninės kilmės reljefas.

Reljefo aukščio skirtumai siekia iki 140 m – žemiausios vietos plyti ties Kuršių mariomis ir upių slėniais, aukščiausios – ties Endriejavo apylinkėmis. Rajone teka pagrindinė Minijos upė su intakais Agluona, Veiviržas, Tenenys. Šios upės slėniai bei šlaitai suformuoja įvairų mikroreljefą, kuris daro įtaką drėgmės režimui ir dirvožemio struktūrai. Dirvožemiai daugiausia priemolio ir priemolio, būdingi žemaičių aukštumų pereinamajai zonai.

Klaipėdos rajono teritorijoje vyrauja jūrinis klimatas su švelniomis žiemomis ir drėgnomis vasaromis. Vidutinė metinė oro temperatūra siekia apie +7,5 °C, kritulių kiekis – 800–850 mm per metus. Dėl artumo jūrai teritorijai būdingas didesnis drėgmės lygis, dažnos rūkų ir vėjų dienos. Šios sąlygos sudaro palankų klimatą drėgmę mėgstantiems moliuskams, tarp jų ir Ispaniniam arionui.

Rajonas išsiskiria tuo, kad čia susikerta Mažosios Lietuvos ir Žemaitijos gamtiniai bei kultūriniai bruožai. Vakarinė dalis – lyguminė, tinkama žemdirbystei ir urbanizuotai plėtrai, o rytinė – miškingesnė, su išraiškingais kalvynais ir upių senslėniais.

2.1.1. Veiksmų plano teritorijos

- **Gargždų miesto parkas (14,5035 ha).** Gargždų parkas yra pietinėje miesto dalyje, Minijos upės dešiniajame krante. Teritorija pasižymi kalvotu reljefu – parko takai ir želdynai išsidėstę ant upės šlaitų ir terasų. Parke vyrauja lapuočiai medynai – liepos, klevai, uosiai, vietomis pasitaiko eglė. Dirvožemis derlingas, vietomis drėgnas, ypač šiaurinėje parko pusėje, kur užsilaiko paviršinis vanduo. Tokios sąlygos sudaro palankią terpę Ispaninio ariono vystymuisi, todėl teritorija yra viena iš rizikingiausių Ispaninio ariono plitimui Klaipėdos rajone. Dalis parko naudojama rekreacijai – įrengti pėsčiųjų takai, apšvietimas, vaikų žaidimų aikštelės, todėl kontrolės priemonės čia turi būti derinamos su viešosios erdvės naudojimu. Parko reljefas ir Minijos slėnio artumas lemia didesnę drėgmę ir pavėsingas vietas, kurios yra pagrindinės Ispaninio ariono buveinės.

- **Priekulės Vingio parkas (13,3991 ha).** Vingio parkas įsikūręs Minijos dešiniajame krante, pietvakarinėje Priekulės dalyje. Parkas pasižymi natūralesniu, peizažiniu išdėstymu – gausu senų lapuočių medžių, upės slėnio pievų, pavienių drėgnų vietų. Reljefas nežymiai banguotas, dalis teritorijos periodiškai užliejama pavasarinio potvynio metu. Tokia drėgna aplinka sudaro itin palankias sąlygas Ispaninio ariono buvimui ir plitimui. Priekulės Vingio parkas mažiau urbanizuotoje teritorijoje nei Gargždų parkas, lankytojų srautai čia mažesni, todėl kontrolės darbai gali būti vykdomi plačiau – taikant rankinį surinkimą, gaudykles ir biologinės kontrolės priemones. Parko aplinka – vertinga biologinės įvairovės požūriui, todėl kontrolės veiksmai turi būti atliekami tausojant esamus buveinių kompleksus.

2.2. Teritorijos biologinės ypatybės

2.2.1. Gargždų miesto parko biologinės ypatybės

Parko pietinėje dalyje nustatyta saugoma augalų rūšis – Porinis česnakas (lot. *Allium scorodoprasum*). Aplink parko teritoriją, Minijos upės slėnyje ir pakrantėse, fiksuotos Paprastosios ūdros (lot. *Lutra lutra*) bei Pleištinės skėtės (lot. *Coenagrion lunulatum*) buveinės. Šios rūšys yra Europos Bendrijos svarbos, jautrios taršai, buveinių trikdymui ir ekologinių ryšių pokyčiams.

Gargždų miesto parkas yra žaliosios struktūros dalis, pereinanti į gamtiniu požiūriu vertingą Minijos upės šlaitų zoną. Čia būdingos drėgnos vietos ir dalinis pavėsis, sudarantys palankias sąlygas įvairioms augalų ir bestuburių bendrijoms. Tokių buveinių stabilumas tiesiogiai priklauso nuo dirvožemio drėgmės, paviršiaus augalijos ir mikrofaunos pusiausvyros.

Jei Ispaninio ariono populiacija šioje teritorijoje plėstųsi, ji galėtų kelti pavojų tiek Porinio česnako, tiek aplinkinėse vietovėse esančių Paprastosios ūdros ir Pleištinės skėtės buveinėms. Ši rūšis minta įvairiais augalais, nesirinkdama ar tai saugoma, ar paprasta rūšis, dėl to gali nykti kai kurie augalai, būti pažeidžiamas dirvožemio režimas. Visa tai gali nulemti smulkiųjų bestuburių ir vabzdžių ar kitų smulkiųjų gyvūnų nykimą, o tai trikdo visą natūralią ekosistemą ir mitybos grandinę.

2.2.2. Priekulės Vingio parko biologinės ypatybės

Vingio parkas ribojasi su Minijos upe ir natūraliai pereina į pievų bei pakrančių buveines. Netoliese aptiktos Paprastosios ūdros (lot. *Lutra lutra*) buveinės, o aplinkinėje teritorijoje SRIS duomenimis registruotos saugomos rūšys – Gebenė lipikė (lot. *Hedera helix*) ir Mažasis nakviša (lot. *Nyctalus leisleri*). Šios rūšys rodo, kad parkas yra svarbi ekologinė jungtis tarp miesto želdynų ir upės ekosistemos.

Teritorijos aplinka pasižymi drėgnomis vietomis ir gausia augalija – tai sudaro sąlygas plisti Ispaniniam arionui. Jei jo populiacija didėtų, grėsmė išplistų ir į aplinkines gamtines buveines, kuriose gyvena minėtos saugomos rūšys. Šliužai naikina augaliją, keičia mikroklimatą ir dirvožemio režimą. Dėl to nukenčia augalų ir gyvūnų rūšys, priklausomos nuo natūralių vietos sąlygų.

Apibendrinant, abi Klaipėdos rajono teritorijos – Gargždų miesto ir Priekulės Vingio parkai – yra gamtiškai jautrios zonos, susijusios su Minijos upės ekologine sistema. Jose ir aplink jas fiksuotos saugomos rūšys: Porinis česnakas, Paprastoji ūdra, Pleištinė skėtė, Gebenė lipikė ir Mažasis nakviša. Ispaninio ariono populiacijos plitimas šiose teritorijose galėtų kelti pavojų šioms rūšims ir jų buveinėms – šliužai naikina augalus, trikdo natūralių rūšių mitybos grandines, keičia natūralų nusistovėjusį teritorijos balansą, todėl ilgainiui gali pažeisti visos Minijos slėnio ekosistemos pusiausvyrą.

Saugomų rūšių radavietės ir buveinės pateikiamos Veiksmų plano 1-ame priede: „Klaipėdos rajono Veiksmų plano teritorijų esamos būklės brėžinys“.

2.3. Saugomos teritorijos

2.3.1. Gargždų miesto parko saugomos teritorijos

Į Gargždų miesto parko teritoriją patenka dalis Europos ekologinio tinklo NATURA 2000 teritorijų. Parke persidengia dvi skirtingo tipo saugomos teritorijos: buveinių apsaugai svarbi teritorija (**BAST**) „Minijos upė“ (**LTKLA0007**), kurios plotas Veiksmų plano ribose sudaro **2,6521 ha**, ir paukščių apsaugai svarbi teritorija (**PAST**) „Minijos upės slėnis“ (**LTKLAB0005**), kurios plotas Veiksmų plano teritorijoje sudaro **2,8097 ha**. Kadangi BAST ir PAST teritorijos persidengia (1,0104 ha) – Gargždų miesto parke bendra **NATURA 2000 teritorija sudaro 4,4514 ha**.

BAST „Minijos upė“ skirta Minijos upės ir su ja susijusių buveinių apsaugai. Šioje teritorijoje saugomos vertingos upinės ekosistemos ir jose aptinkamos Europos Bendrijos svarbos rūšys, tarp jų – ovalioji geldutė, paprastoji ūdra, pleištinė skėtė, upinė nėgė ir kitos vandens ekosistemoms būdingos rūšys. BAST teritorija driekiasi Minijos slėniu ir tik iš dalies sutampa su Minijos ichtiologiniu bei Minijos senslėnio kraštovaizdžio draustiniais, tačiau šių draustinių ribos į Gargždų miesto parko veiksmų plano teritoriją nepatenka – jie yra išsidėstę žemiau, palei upės vagą.

PAST „Minijos upės slėnis“ įsteigta siekiant apsaugoti Minijos slėnyje perinčias ir migruojančias paukščių rūšis. Šioje teritorijoje saugomos tokios rūšys kaip griežlė ir tulžys, kurių būklė tiesiogiai priklauso nuo natūralaus slėnio buveinių išsaugojimo, augalijos struktūros ir trikdymo lygio.

Pagal Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų duomenis, vertingų pievų plotai yra išsidėstę už Gargždų miesto parko ribų – į rytus ir šiaurės rytus nuo veiksmų plano teritorijos, tarp urbanizuotos miesto dalies ir Minijos slėnio šlaitų. Šie pievų fragmentai sudaro ekologinį ryšį tarp parko, BAST ir PAST teritorijų bei prisideda prie viso Minijos slėnio gamtinio komplekso vientisumo.

Kadangi Gargždų miesto parko Veiksmų plano teritorija patenka į BAST „Minijos upė“ ir į PAST „Minijos upės slėnis“, ši teritorija laikytina ekologiškai jautria. Ispaninio ariono populiacijos nevaldymas galėtų neigiamai paveikti saugomas buveines – naikinti augaliją, keisti mikroklimatą ir sudaryti papildomą spaudimą saugomoms rūšims. Dėl šios priežasties veiksmų plane numatomos kontrolės priemonės turi būti taikomos taip, kad būtų užkirstas kelias Ispaninio ariono plitimui į gretimas NATURA 2000 teritorijas.

2.3.2. Priekulės Vingio parko saugomos teritorijos

Į Priekulės Vingio parko teritoriją taip pat patenka **BAST „Minijos upė“ (LTKLA0007)** dalis – apie **4,6103 ha**. Tai BAST teritorijos atkarpa, sauganti Minijos upės buveines, svarbias Paprastajai ūdrai, Upinei nėgei, Ovaliajai geldutei, Pleišatinei skėtei ir kitoms saugomoms rūšims.

Kaip ir Gargžduose, draustiniai – Minijos ichtiologinis ir Minijos senslėnio kraštovaizdžio – čia taip pat yra šalia, bet į veiksmų plano teritoriją nepatenka. Tiesioginė parko riba kerta BAST zoną, todėl ši vieta turi didelę ekologinę reikšmę kaip jungiamoji grandis tarp miesto želdynų ir Minijos slėnio gamtinių buveinių.

Už parko ribų, pietinėje ir pietrytinėje dalyse, pagal SŽNS duomenis išsidėsto vertingų pievų fragmentai, kurie veikia kaip buferinė zona tarp BAST teritorijos ir urbanizuotos aplinkos.

Pagal valstybinį saugomų teritorijų kadastrą į Priekulės parko veiksmų plano teritoriją patenka du **botaniniai gamtos paveldo objektai** ir jų buferinės apsaugos zonos, tai **Šperberių ažuolas** (0,058 ha) ir **Vingio parko ažuolas** (0,0486 ha).

Ši teritorija, būdama tiesioginiame kontakte su BAST, turi didelę ekologinę svarbą. Ispaninio ariono plitimas iš parko į šias saugomas buveines galėtų sukelti rimtų neigiamų padarinių – sunaikinti augaliją, pakeisti drėgmės balansą ir sutrikdyti natūralią mitybos grandinę.

Apibendrinant, abi Veiksmų plano teritorijos – Gargždų miesto parkas ir Priekulės Vingio parkas – patenka į Europos ekologinio tinklo NATURA 2000 teritorijas. Gargždų miesto parke Veiksmų plano ribose persidengia **BAST „Minijos upė“ (LTKLA0007) (2,6521 ha)** ir **PAST „Minijos upės slėnis“ (LTKLAB005) (2,8097 ha)**, o Priekulės Vingio parke Veiksmų plano teritorija kerta **BAST „Minijos upė“ (LTKLA0007) dalį (4,6103 ha)**. Bendras **NATURA 2000 teritorijų plotas**, patenkantis į Veiksmų plano teritorijas, sudaro **9,0617 ha** (Gargždų miesto parke persidengia 1,0104 ha BAST ir PAST teritorijos).

Šios teritorijos kartu su gretimomis saugomomis teritorijomis, Minijos ichtiologiniu ir Minijos senslėnio kraštovaizdžio draustiniais bei aplinkiniais vertingų pievų plotais sudaro vientisą ir ekologiškai itin vertingą Minijos slėnio teritorijų kompleksą, kuriame svarbu išlaikyti natūralią buveinių struktūrą, ekologinius ryšius ir biologinę įvairovę. Nors minėti draustiniai į Veiksmų plano teritorijas nepatenka, jie ribojasi su BAST ir funkciškai papildo bendrą gamtinį kompleksą.

Dėl šio teritorijų tarpusavio sąlyčio ir ekologinio vientisumo būtina užtikrinti ekologinės pusiausvyros išsaugojimą ir užkirsti kelią invazinių rūšių įsigalėjimui. Ispaninio ariono plitimas iš Veiksmų plano teritorijų galėtų sukelti ilgalaikius neigiamus padarinius – mažinti augalijos įvairovę, keisti buveinių struktūrą, trikdyti mitybos grandines ir silpninti viso Minijos slėnio ekosistemų atsparumą. Todėl invazinės rūšies kontrolė šiose teritorijose laikytina būtina priemone siekiant išsaugoti vertingą Minijos slėnio gamtinį kompleksą.

2.4. Kultūros paveldo ypatybės

2.4.1. Gargždų miesto parko kultūros paveldo vertybės

Į Gargždų miesto parko teritoriją patenka dvi Kultūros vertybių registre įtrauktos vietos – Lietuvos partizanų užkasimo vieta ir kapai bei Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta.

Gargždų miesto parko apylinkėse išsidėstę keli reikšmingi kultūros paveldo objektai. Artimiausi iš jų – Gargždų bažnyčios šventoriaus statinių kompleksas (koplyčia ir varpinė) bei Kalniškės (Anielino, Gargždų) piliakalnio su gyvenvietė kompleksas. Šie objektai yra įtraukti į kultūros paveldo registrą (KVR) bei valstybės saugomi, išsidėstę šiaurės rytinėje miesto dalyje, netoli Minijos slėnio, už kelių šimtų metrų nuo veiksmų plano teritorijos.

Šalia Gargždų miesto taip pat išsidėstęs Maciuičių vandens malūno statinių kompleksas, valstybės saugomas technikos paveldo objektas. Nors jis nėra tiesiogiai veiksmų plano teritorijoje, dėl artimo atstumo ir Minijos upės slėnio vientisumo laikytinas susijusiu kultūrinės aplinkos elementu.

Kadangi Gargždų parkas ribojasi su Minijos slėniu, kuriame išsidėstę kultūros vertybės, svarbu užtikrinti, kad Ispaninis arionas neplistų šia kryptimi. Šliužai, naikindami augaliją ir keisdami susiformavusią ekosistemą, gali daryti įtaką kultūrinių objektų aplinkai, o tai ilgainiui gali paveikti bendrą jų aplinkos būklę ir estetinę vertę.

2.4.2. Priekulės Vingio parko kultūros paveldo vertybės

Tiesioginėje Priekulės Vingio parko kaimynystėje išsidėsto Priekulės dvaro sodybos kompleksas, į kurį įeina rūmai, arklidė, kumetynas, svirnas, kluonas, skalbykla, spirito varyklos rūšys ir parko fragmentai. Visi šie objektai yra inicijuoti skelbti valstybės saugomais, o kai kurie jau įtraukti į Kultūros vertybių registrą. Dvaro kompleksas ribojasi su Vingio parku iš šiaurinės pusės ir sudaro bendrą istorinį – rekreacinį kraštovaizdžio vienetą.

Netoliese taip pat yra Priekulės geležinkelio stoties pastatų kompleksas ir Hugo Neubauer užkeigos pastatų kompleksas, abu išsidėstę centrinėje Priekulės dalyje. Kartu su dvaro sodyba jie atspindi miesto urbanistinį paveldą ir kultūrinį išsidėstymą palei Minijos upės slėnį.

Šių vertybių aplinka yra jautri aplinkos pokyčiams – parko ir dvaro teritorijoms būdingos drėgnos, pavėsingos vietos sudaro palankias sąlygas Ispaninio ariono plitimui. Invazinės rūšies plėtra gali turėti įtakos kultūrinio kraštovaizdžio želdynams, dirvožemio dangai bei dekoratyvinei augalijai, todėl svarbu užtikrinti, kad iš Vingio parko teritorijos arionas neplistų į dvaro sodybą ir kitas aplinkines kultūros paveldo teritorijas.

3. Ispaninio ariono populiacijos būklės teritorijoje apžvalga

3.1. Ispaninių arionų keliamos grėsmės ir jų naikinimo būtinybė

Ispaninis arionas Klaipėdos rajono savivaldybėje fiksuojamas įvairiose buveinėse – parkuose, sodų bendrijose, privačiuose sklypuose, pakelėse, upių ir tvenkinių pakrantėse. Didžiausias gausumas nustatytas Gargždų miesto parke ir Priekulės Vingio parke – vietose, kur vyrauja drėgnas mikroklimatas ir tankūs želdynai. Šiose teritorijose gausumas vietomis viršija 20–40 individų/m², todėl populiacija pasižymi aukštu plėtros potencialu.

- **Ekologinės grėsmės.** Ispaninis arionas daro tiesioginį poveikį vietinėms moliuskų ir varliagyvių populiacijoms, naikina kiaušinius, jauniklius, konkuruoja dėl maisto su vietinėmis rūšimis, įskaitant saugomą didįjį arioną. Jis pažeidžia plačią augalų grupę, tarp jų ir saugomas bei dekoratyvines rūšis, todėl kelia grėsmę tiek natūralioms, tiek žmogaus formuotoms ekosistemoms. Rajono parkuose, ypač drėgnose vietose ir lapuočių stelbiamuose plotuose, rūšis plinta sparčiai, keldama riziką biologinei įvairovei.

- **Ekonominės grėsmės.** Rajone Ispaninis arionas daro žalą daržininkystės ir sodininkystės augalams – kopūstams, salotoms, braškėms, uogakrūmiams, gėlėms. Sugrauzti augalai praranda vartojamą ir estetinę vertę. Dėl arionų veiklos mažėja daržovių ir uogų derlius, o produkcija tampa nebetinkama vartojimui ir realizacijai. Tai gali skaudžiai atsiliepiama smulkiesiems daržininkams ir sodininkams. Dėl šliužų plitimo rajone auga kontrolės ir priežiūros sąnaudos – dažnesnis šienavimas, augalinių liekanų surinkimas, mechaninių barjerų įrengimas, moliuskocidų ar biologinių priemonių naudojimas. Šios priemonės reikalauja ne tik papildomo darbo laiko, bet ir finansinių išteklių, todėl išauga išlaidos, kyla produkcijos kaina.
- **Socialinės grėsmės.** Ispaninio ariono populiacijos augimas Klaipėdos rajone mažina gyvenamosios aplinkos kokybę ir gyventojų pasitenkinimą viešosiomis erdvėmis. Šliužų sankaupos ant takų, laiptų ir šaligatvių sukelia higienos bei estetinių problemų, be to tai kelia emocinio diskomforto ir pasibjaurėjimo jausmą. Gleivėmis padengti paviršiai tampa slidūs ir nesaugūs, todėl arionų paplitimas gali būti vertinamas ir kaip viešosios tvarkos bei sanitarinės saugos problema.
- **Klimato kaitos poveikis.** Klaipėdos rajone, kaip ir visame pajūrio regione, žiemos vis švelnėja, o sniego danga išsilaiko trumpiau. Vis dėlto dirvožemio temperatūra retai nukrenta žemiau $-3\text{ }^{\circ}\text{C}$, todėl dauguma arionų sėkmingai peržiemoja. Šiltesni ir drėgnesni orai didina jų išgyvenamumą bei populiacijos plėtros greitį. Tikėtina, kad nesiimant priemonių, klimato atšilimas gali dar labiau sustiprinti invazinių rūšių, o tuo pačiu ir Ispaninių arionų plitimą regione.
- **Naikinimo būtinybė.** Atsižvelgiant į didelį šios rūšies gausumą, ekologinę ir ekonominę žalą, būtina įgyvendinti kryptingas kontrolės priemones visame Klaipėdos rajone, pradedant Gargždų ir Priekulės parkuose. Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro patvirtintą Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarką, Ispaninio ariono populiacijų naikinimas ir stebėseną yra privalomi. Laiku įgyvendintas Veiksmų planas leis sumažinti šios invazinės rūšies poveikį vietinėms ekosistemoms, sumažinti želdynų priežiūros išlaidas ir išlaikyti patrauklią bei saugią gyvenamąją aplinką Klaipėdos rajone.

3.2. Ispaninio ariono paplitimas ir židinių lokalizacija

3.2.1. Ispaninio ariono paplitimas Gargždų miesto parke

Pagal INVA sistemoje užregistruotus duomenis ir atliktus vizualinius stebėjimus, Gargždų miesto parke Ispaninis arionas paplitęs visoje teritorijoje. Šliužai aptinkami tiek atvirose, tiek pavėsingose parko vietose – ant takelių, laiptų, šlaitų, drėgnose vietose tarp želdinių ir ypač gausiai žolėje bei tarp nupjautos žolės sancaupų.

Didžiausią individų tankumą lemia drėgna, pavėsinga mikroklimatą palaikanti aplinka ir tanki žolinė augalija. Parke gausu stambialapių augalų, ant kurių lapų fiksuotas aktyvus arionų mitybos požymis – apgraužti lapai ir šliužų pėdsakai. Šie augalai sudaro idealią veisimosi buveinę – lapai sulaiko drėgmę, o augalų tankmė sudaro pastovų pavėsj.

Iš vizualinių stebėjimų matyti, kad Ispaniniai arionai gausiai aptinkami ant parke augančių šaukščių (lot. *Petasites hybridus*). Ispaniniai arionai taip pat pastebėti ant betoninių laiptų ir takų kraštų, kur susikaupia pavėsis ir drėgmė. Tokie mikroplotai tampa nuolatinėmis jų buvimo vietomis nuo pavasario iki rudens. Stebėjimų duomenimis, aktyvumas trunka nuo balandžio iki spalio mėnesio, o tai sutampa su šios rūšies gyvybinio ciklo piku.

Apibendrinant, Gargždų miesto parkas šiuo metu laikytinas vientisu Ispaninio ariono populiacijos arealu, kuriame nėra aiškių ribotų židinių – rūšis išplitusi visoje teritorijoje.

3.2.2. Ispaninio ariono paplitimas Priekulės Vingio parke

Priekulės Vingio parke Ispaninis arionas aptinkamas beveik visame plote. Pagal INVA sistemos duomenis, šis parkas laikomas didžiausiu Ispaninio ariono židiniu Klaipėdos rajone. Šliužai aptinkami tiek atvirose vejų vietose, tiek pavėsingose zonose prie medžių, krūmynų ir parko pakraščių.

Iš vizualinių stebėjimų Priekulės Vingio parke, Ispaniniai arionai stebimi žolėje, ant takelių, laiptų ir po nupjauta žole. Parke susiformavęs drėgnas mikroklimatas, tankus žolynas ir nuolatinis pavėsis sudaro itin palankias sąlygas rūšies dauginimuisi.

Kadangi parkas ribojasi su Minijos upės slėniu ir Priekulės dvaro sodybos teritorija, šios vietos sudaro vientisą žaliąją zoną, todėl arionų populiacija čia gali plisti ne tik per žolinę dangą, bet ir palei takus bei pavėsingus šlaitus.

Apibendrinant, tiek Gargždų miesto parke, tiek Priekulės Vingio parke Ispaninis arionas paplitęs plačiai, o židiniai apima beveik visą parko teritoriją. Šių vietų ekologinės sąlygos – drėgna dirva, gausi žolinė augalija, pavėsis ir gausios organinės liekanos – sudaro itin palankią aplinką rūšies dauginimuisi ir išplitimui.

Abi teritorijos laikomos aktyviais Ispaninio ariono paplitimo arealais Klaipėdos rajone, iš kurių rūšis gali toliau plisti į gretimas teritorijas, privačius žmonių sklypus, daryti neigiamą įtaką greta parkų esančioms gamtos ir kultūros paveldo vertybėms.

Parkuose fiksuota situacija pateikiama 2 priede fotolentelė.

4. Naikinimo ir kontrolės priemonių planas

Siekiant užtikrinti Veiksmų plano įgyvendinimą Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijoje, sudarytas priemonių įgyvendinimo planas. Prieš pradėdant taikyti kontrolės priemones, apie jų vykdymą turi būti informuoti žemės sklypų savininkai, valdytojai ir naudotojai, kurių teritorijose bus planuojamas Veiksmų plano vykdymas. Informavimą koordinuoja Klaipėdos rajono savivaldybės administracija, bendradarbiaudama su viešąjį pirkimą laimėjusiu rangovu. „Invazinių rūšių naikinimas privačiame ar išnuomotame žemės sklype gali būti vykdomas apie tai informavus žemės savininką ar naudotoją, valstybei nuosavybės teise priklausančioje teritorijoje, informavus žemės valdytoją. Žemės savininką, naudotoją ar valdytoją apie jų žemėje numatomas Invazinių rūšių

naikinimo priemonės informuoti raštu ar elektroniniu paštu ne vėliau kaip prieš 10 darbo dienų iki naikinimo pradžios“ (Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkos aprašo 10 punktas).

Rangovas darbus atlieka valstybinėje žemėje ir privačiuose sklypuose tik gavus savininkų sutikimą / sutartį. Jei tokio sutikimo nėra, darbus privačioje žemėje atlieka patys žemės savininkai.

Kadangi Klaipėdos rajone Ispaninis arionas dažniausiai plinta gyvenamųjų namų kiemuose, parkuose ir pievose prie upių slėnių, kontrolės priemonės turi būti taikomos plačiai. Gyventojus reikia informuoti ir skatinti prisidėti prie rūšies naikinimo savo kiemuose. Pastebėjus populiacijos gausėjimą, siūloma skelbti centralizuotą visuotinį Ispaninių arionų rinkimą, kurio metu prie priemonių taikymo būtų įtraukti tiek privačių valdų savininkai, tiek valstybinių teritorijų prižiūrėtojai. Tokia koordinuota veikla ypač svarbi jautriose rajono erdvėse – prie mokyklų, vaikų darželių, saugomose teritorijose, kuriose cheminių priemonių naudojimas ribojamas ir būtinas didesnis gyventojų įsitraukimas.

Priemonės suskirstytos į keturias grupes:

1. Informacinės ir organizacinės.
2. Mechaninės.
3. Cheminės.
4. Biologinės.

4.1. Informacinių ir organizacinių priemonių naudojimas

Viena svarbiausia kovos su Ispaniniu arionu dalis yra visuomenės įtraukimas ir nuolatinis informavimas. Tik tada, kai tiek savivaldybės tarnybos, tiek privačių valdų savininkai imasi priemonių koordinuotai, galima pasiekti realų populiacijos mažėjimą. Todėl siūloma sukurti integruotą informavimo ir įtraukimo sistemą, kuri būtų patogi, vieša ir pasiekiami visiems gyventojams.

Įgyvendinant veiksmų planą ir siekiant užtikrinti nuolatinį gyventojų informavimą ir įtraukimą į Veiksmų plano įgyvendinimą, siūloma taikyti šias priemones:

- **Savivaldybės internetinės svetainės paruošimas.** Puslapyje pateikiama informacija apie Ispaninį arioną (jo išvaizdą, atpažinimo požymius, plitimą ir daromą žalą), Veiksmų plano tikslus, vykdomas priemonės bei jų rezultatus. Taip pat rekomendacijos gyventojams – kaip atpažinti šliužus, kaip elgtis radus židinius ir kokių prevencinių veiksmų imtis savo sklypuose.

- **Informacijos patalpinimas seniūnijų stenduose.** Kiekvienoje seniūnijoje, kurioje vykdomos Veiksmų plano priemonės, informacija apie Ispaninio ariono kontrolę talpinama viešuose stenduose. Patalpinimas yra nemokamas, tačiau numatomas maketavimo ir spausdinimo kaštų padengimas.

- **Informacinių stendų įrengimas Veiksmų plano įgyvendinimo teritorijose.** Teritorijose, kuriose atliekami naikinimo ir stebėsenos darbai, siūloma įrengti informacinius stendus, kuriuose būtų pateikta pagrindinė informacija apie vykdomą veiklą, kontaktai pranešimams apie naujus ariono židinius bei rekomendacijos gyventojams.

- **Gyventojų, kurių žemės sklypai ribojasi su Veiksmų plano įgyvendinimo teritorijomis, informavimas ir įtraukimas.** Šiems gyventojams siūloma surengti informacinius susitikimus. Daugeliui jų natūraliai kyla susidomėjimas vykdomais darbais jų gyvenamojoje aplinkoje, todėl susitikimų metu būtų pristatytas Veiksmų plano įgyvendinimas ir jo tikslai. Taip pat būtų aptarta, kaip gyventojai galėtų prisidėti prie plano sėkmingo įgyvendinimo – prižiūrėdami savo sklypus, laikydamiesi rekomendacijų bei informuodami specialistus apie pastebėtus pokyčius: naujus Ispaninio ariono židinius, greitai užsipildžiusias gaudyklės ar kitus reikšmingus atvejus.

4.2. Mechaninių priemonių naudojimas

4.2.1. Rankinis Ispaninio ariono rinkimas (2026 – 2030 metų 04-09 mėnesiais)

Tai viena iš efektyviausių priemonių, ypač kai atliekama koordinuotai didesniu mastu (pvz., bendruomenių talkų metu). Ispaniniai arionai aktyviausi drėgnais vakarais ir anksti ryte – tada juos lengviausia rinkti su pirštinėmis ar specialiais griebtuvais. Surinkti individai dedami į kibirus ar sandarias talpas. Naikinimui galima naudoti druską (Ispaniniai arionai dehidratuoja), karštą vandenį ar specialias nukenksminimo talpas. Šis metodas aplinkai visiškai saugus, tačiau reikalauja daugiau darbo jėgos, todėl labiausiai tinkamas vietiniams židiniams ar mažesnėms, apibrėžtoms teritorijoms. Rankinis Ispaninio ariono rinkimas – viena iš pagrindinių mechaninių priemonių, ypač tinkama teritorijose, kuriose draudžiama ar ribojama cheminių priemonių naudojimas. Geriausiai priemonę taikyti kompleksiskai kartu su šienavimu, gaudyklėmis ir kitomis priemonėmis, kad poveikis būtų maksimalus.

Rinkimo laikas ir sąlygos. Rinkimas vykdomas nuo balandžio iki rugsėjo mėnesio. Veiksmingiausia rinkti šliužus drėgnu oru – po lietaus, rūkui nusileidus ar esant drėgmei. Sausomis dienomis rinkimas neefektyvus.

Kiaušinėlių paieška. Vasaros antroje pusėje svarbu neapsiriboti tik suaugusių individų rinkimu – turi būti aktyviai ieškoma ir naikinami Ispaninių arionų kiaušinėliai, juos mechaniškai sutraiškant. Tai leidžia efektyviau sumažinti populiacijos atsikūrimą.

Rinkimo ir naikinimo tvarka. Surinkti Ispaniniai arionai turi būti dedami į sandarias talpas su dangčiais. Naikinimui naudojama druska – į talpą įberiama nedidelis kiekis (stiklinė), kuris užtikrina, kad Ispaniniai arionai per kelias minutes dehidratuotų. Tinka tiek maistinė, tiek techninė druska. Alternatyviai galima naudoti karštą vandenį ar kitus mechaninius metodus.

Atliekų tvarkymas. Nugaišę Ispaniniai arionai turi būti sutvarkomi kaip organinės kilmės atliekos. Jie gali būti kompostuojami tik uždaruose konteineriuose arba perduodami į biologiškai skaidžių atliekų surinkimo vietas. Griežtai draudžiama šliužus išmesti neapdorotus ar pernešti už teritorijos ribų.

Organizaciniai aspektai. Darbus vykdančias rangovas privalo organizuoti Ispaninių arionų rinkimą, informuoti bendruomenę apie planuojamas datas, aprūpinti dalyvius reikiamomis priemonėmis, pirštinėmis arba specialiais griebtuvais ir instruktuoti dėl tinkamo Ispaninių arionų surinkimo bei naikinimo.

Saugos priemonės. Visi dalyviai turi mūvēti pirštines, vengti tiesioginio kontakto su Ispaninių arionų gleivėmis. Po darbų būtina nusiplauti rankas. Jeigu atsitiktų, kad žmogus netyčia prarytų šliužą, būtina nedelsiant kreiptis į medikus dėl galimos parazitinių ar bakterinių infekcijų rizikos.

Metai	Mėnesiai	Periodiškumas	Iš viso rinkimų (metams)
2026	04–05	1 kartą per mėnesį (2)	28
	06–08	1 kartas per savaitę (12)	
	09	2 kartai per savaitę (8)	
	10	1 kartas per savaitę (4)	
2027	04–06	1 kartą per mėnesį (3)	22
	07–08	1 kartas per savaitę (8)	
	09	1-2 kartai per savaitę (7)	
	10	1 kartas per savaitę (4)	
2028	04–05	1 kartai per mėnesį (2)	18
	06–07	2 kartai per mėnesį (4)	
	08	1 kartas per savaitę (4)	
	09	1-2 kartai per savaitę (6)	
	10	2 kartai per mėnesį (2)	
2029	04–05	2 kartai per mėnesį (4)	14
	06–07	1 kartą per mėnesį (2)	
	08	2 kartai per mėnesį (2)	
	09-10	3 kartai per mėnesį (6)	
2030	04–05	1 kartai per mėnesį (2)	18
	06–07	2 kartai per mėnesį (4)	
	08	1 kartas per savaitę (4)	
	09	1-2 kartai per savaitę (6)	
	10	2 kartai per mėnesį (2)	
Iš viso 2026–2030 m.	–	–	100

1 lentelė. Ispaninio ariono rankinio rinkimo periodiškumas.

4.2.2. Slėptuvių identifikavimas ir šalinimas (2026 – 2030 metų 04-09 mėnesiais)

Slėptuvių identifikavimas ir jų pašalinimas yra būtina priemonė, siekiant sumažinti Ispaninio ariono plitimą. Ispaniniai arionai dieną slepiasi drėgnose, pavėsingose vietose – po lentomis,

plėvelėmis, malkų rietuvėmis, statybinėmis atliekomis, komposto ar žolės krūvomis. Tokios vietos sudaro palankias sąlygas veisimuisi ir žiemojimui, todėl jų šalinimas yra viena iš pagrindinių populiacijos kontrolės dalių.

Slėptuvių paieška. Apžiūra atliekama nuo balandžio iki rugsėjo mėnesio, ypatingą dėmesį skiriant teritorijoms, kuriose anksčiau nustatyti Ispaninių arionų židiniai. Slėptuvės ieškomos anksti ryte ar po lietaus, kai Ispaniniai arionai būna aktyvūs. Patikrinamos vietos po lentomis, akmenimis, šiferio lakštais, komposto krūvomis ir panašiomis atliekomis.

Šalinimo tvarka. Visi nebūtini daiktai, galintys tapti slėptuvėmis (statybinės atliekos, plėvelės, šiukšlės, žolės krūvos), turi būti pašalinami. Kompostas gali būti laikomas tik uždaruose konteineriuose. Malkos, vazonai ar dekoratyviniai elementai turi būti perkelti nuo žemės ant pakylų, kad po jais nesusidarytų drėgnos ertmės. Nupjauta žolė negali būti paliekama vietoje – ji turi būti iš karto išvežama arba sutvarkoma biologiškai skaidžių atliekų aikštelėse/surinkimo vietose.

Darbo organizavimas. Slėptuvių tvarkymas gali vykti kartu su rankiniu Ispaninių arionų rinkimu arba būti atliekamas kaip atskira priemonė. Prieš darbus visi dalyviai turi būti instruktuojami dėl teisingo slėptuvių identifikavimo ir tvarkymo, suteikiant aiškias instrukcijas, kaip elgtis su rastais Ispaniniai arionai ar jų kiaušinėliais. Rangovas privalo aprūpinti dalyvius reikalingomis priemonėmis (pirštinėmis, griebtuvais, šiukšlių maišais) ir pasirūpinti tinkamu surinktų atliekų išvežimu.

Saugos priemonės. Darbų metu būtina dėvėti pirštines, rekomenduojama naudoti darbo drabužius ir, jei dirbama su kompostu ar šieniu, apsaugines kaukes nuo dulkių. Surasti Ispaniniai arionai ar kiaušinėliai turi būti nedelsiant surenkami ir sunaikinami pagal 4.2.1. poskyryje aprašytą tvarką.

Metai	Mėnesiai	Periodiškumas	Iš viso rinkimų (metams)
2026	04–07	1 kartą per mėnesį	4
2027	04–06	1 kartą per mėnesį	2
2028	04-06	1 kartą per mėnesį	2
2029	04-06	1 kartą per mėnesį	1
2030	04-06	1 kartą per mėnesį	2
Iš viso 2026–2030 m.	–	–	11

2 lentelė. Ispaninio Ariono slėptuvių identifikavimo ir šalinimo grafikas.

4.2.3. Žolės pjovimas / šienavimas (2026 – 2030 metų 05-10 mėnesiais)

Aukšta žolė ir tankūs krūmynai sukuria pavėsingas, drėgnas mikrobuveines, kuriose Ispaninis arionas aktyviai maitinasi ir veisiasi. Reguliarus žolės pjovimas viešose erdvėse, parkuose bei vandens telkinių pakrantėse padeda sumažinti tokių vietų kiekį. Šienavimas yra viena iš pagrindinių šios

invazinės rūšies kontrolės priemonių, nes Ispaniniai arionai dažnai renkasi drėgnas, augmenija apaugusias vietas.

Ši priemonė yra paprasta ir gali būti integruota į reguliarios želdynų priežiūros darbus. Be to, šienavimas prisideda ir prie kitų invazinių rūšių, tokių kaip Sosnovskio barštis (lot. *Heracleum sosnowskyi*), kanadinė rykštenė (lot. *Solidago canadensis*), bei kitų invazinių augalų naikinimo ir kontrolės.

Narcizų pievos šienavimas. Gargždų miesto parke įveista narcizų pieva – Gargždų bendruomenės prižiūrimas ir puoselėjamas projektas. Pievą sudaro dvi atskiros teritorijos, kurių bendras plotas apie 0,44 ha. Bendruomenė kasmet rengia talkas, atsodina narcizus, o pievos ribos kartais šiek tiek koreguojamos. Tai dekoratyvinė teritorija, todėl šienavimas derinamas prie augalų ciklo. Pievos šienavimas atliekamas pagal narcizų vegetaciją, o ne pagal bendrą parko šienavimo grafiką.

Šaukščių (lot. *Petasites hybridus*) naikinimas. Šie augalai literatūroje nurodomi kaip Ispaninio ariono mitybinė terpė, todėl Veiksmų plano teritorijose jie turi būti naikinami. Šaukščių sąžalynai turi būti pjaunami arba šalinami taip, kad teritorijoje neliktų stambių lapų sudaromo pavėsio ir drėgmės kaupimosi vietų. Visa nupjauta ar išrauta augalinė masė, turi būti nedelsiant surinkta. Draudžiama šią biomasę palikti vietoje, mesti į pakrūmes, perkelti į kitas natūralias teritorijas ar kompostuoti Veiksmų plano teritorijoje. Surinkta augalinė masė turi būti sudedama į sandarius maišus arba uždarus konteinerius ir išvežama į žaliųjų atliekų surinkimo aikštelę ar kitą tam skirtą atliekų tvarkymo vietą galutiniam sunaikinimui. Toks tvarkymas būtinas tam, kad augalinė medžiaga nepatektų į natūralią aplinką, neatsinaujintų ir toliau nesudarytų palankių sąlygų Ispaninio ariono populiacijai atsinaujinti.

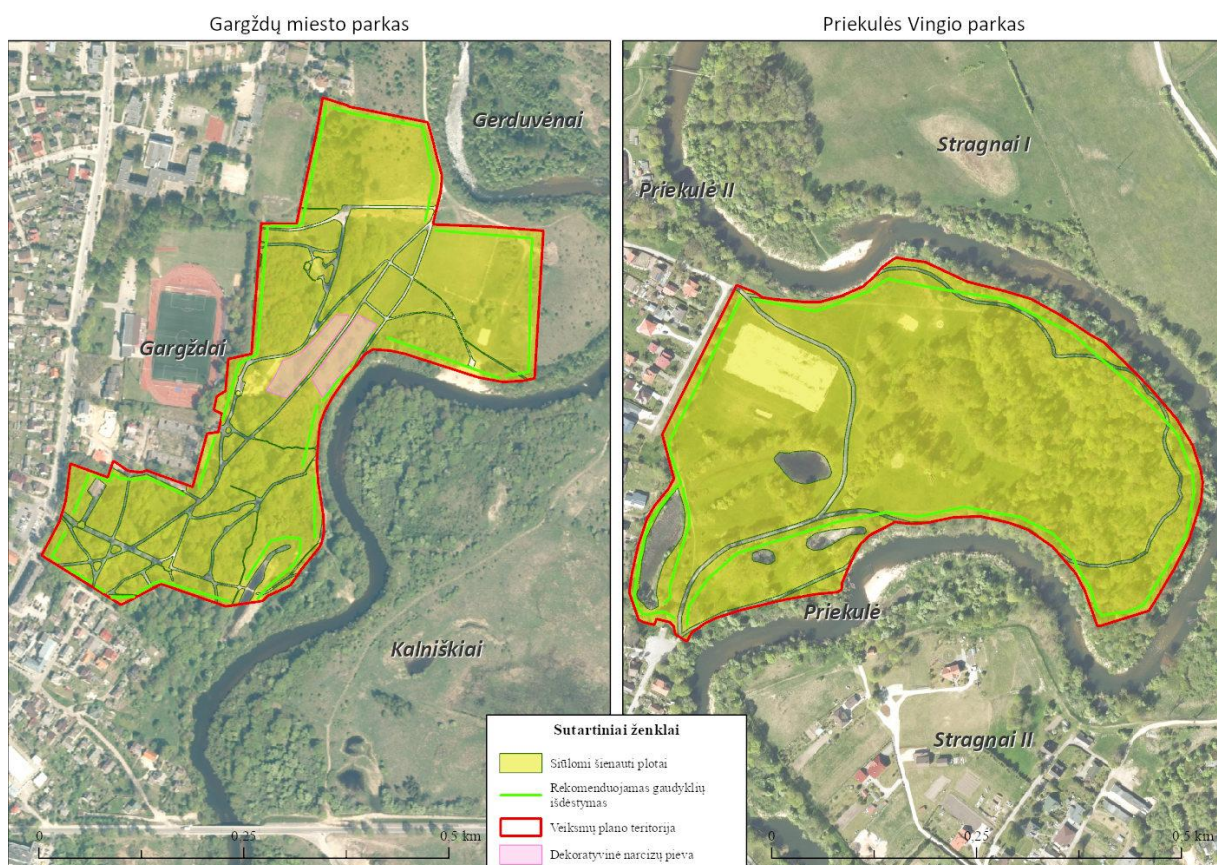
Šienaujamos teritorijos Klaipėdos rajono savivaldybėje:

Gargždų miesto parkas – 13,2 ha;

Priekulės Vingio parkas – 12,4 ha;

Iš viso šienaujamas plotas – 25,6 ha.

Šienaujami plotai pateikiami 2 pav.

2 pav. Siūlomi šienauti plotai ir siūlomas gaudyklės išdėstymas Veikslių plano teritorijose.

Laikas ir sąlygos. Žolė pjauama nuo gegužės iki spalio mėnesio. Pagrindinis šienavimas vykdomas birželio pabaigoje – liepos pradžioje, kai Ispaniniai arionai yra jauniausi ir labiausiai pažeidžiami. Jei žolė atauga, darbai kartojami visą žolės augimo laikotarpį. Natūraliose pievose šienauti leidžiama tik po liepos 15 d., pasibaigus paukščių perėjimo laikotarpiui.

Šienavimas vykdomas 6-8 kartus per sezoną ir atsižvelgiant į vasaros hidrologines ir meteorologines sąlygas planas gali būti koreguojamas, tai yra jei vasara sausa, žolė menkai želia – šienavimų skaičius gali būti sumažintas. Atitinkamai jei vasara susidaro palankios sąlygos žolės žėlimui ir ji želia gausiai – šienavimų skaičius didinamas.

Pirmasis šienavimas 2026 m. turi būti derinamas su menkaverčių krūmynų ir savaiminių žėlinių šalinimu, kad būtų atvertos teritorijos ir panaikintos arionams tinkamos veisimosi vietos. Vėliau menkaverčių krūmynų ir savaiminių žėlinių šalinimas atliekamas pagal poreikį.

Šienavimo / žolės pjovimo reikalavimai:

- Plotai šienaujami 6-8 kartus per sezoną atsižvelgiant į vasaros meteorologines ir hidrologines sąlygas.
- Nušienautos žolės aukštis neturėtų viršyti 10–12 cm.
- Kur įmanoma, šienaujama mechanizuotai (traktoriai, traktoriukai, žoliapjovės), o vietose, kur sudėtingesni priėjimai – naudojamos rankinės žoliapjovės (trimeriai).

- Pakrantėse ir šlaituose žolė pjaunama rankinėmis žoliapjovėmis ar krūmapjovėmis, nenaudojant mulčiavimo (smulkinimo) būdo, nes susmulkinti likučiai tampa slėptuvėmis šliužams.
- Dideliuose plotuose leidžiama naudoti mechanizuotą techniką, bet privaloma užtikrinti, kad visa žolė būtų sugrėbiama ir surenkama.
- Būtina kruopščiai nušienauti vietas aplink teritorijoje esančius objektus – laiptus, šaligatvių ir takų kraštus, bordiūrus, šiukšliadėžes, akmenis ir kitus elementus, kad prie jų neliktų prigludusios žolės. Tarpas tarp objekto ir žolės yra ideali drėgna ir vėsi terpė Ispaniniam arionams slėptis ir veistis.

Nušienautos žolės tvarkymas. Nupjautos žolės nerekomenduojama palikti vietoje. Ji turėtų būti iš karto sugrėbiama ir išvežama iš teritorijos – palikta pūti vietoje žolė tampa puikia veisimosi vieta Ispaniniam arionui. Žalioji masė išvežama į biologiška skaidžių atliekų surinkimo aikšteles ar specialiai tam skirtas vietas, arba kompostuojama tik uždaruose konteineriuose.

Jei vietovė yra sudėtinga, o jos prienamumą atlikti darbus riboja reljefas, įmirkimai ar kokie nors kiti dalykai, tokiose vietose žolė gali kuo smulkiau mulčiuojama ir paliekama

Pastebėjus tarp žolės šliužus, augalinė masė esant galimybei papildomai apdorojama cheminėmis priemonėmis arba sunaikinama kartu su surinktais individualais pagal 4.2.1 poskyryje nustatytą tvarką.

Organizaciniai aspektai. Valstybinėje žemėje šienavimo darbus vykdo viešąjį pirkimą laimėjęs rangovas, o privačiuose sklypuose – žemės savininkai pagal jiems pateiktą informaciją. Rangovas privalo sudaryti darbų grafiką (grafikas pateikiamas lentelėje), užtikrinti šienavimo periodiškumą ir kontroliuoti, kad tvarkymo teritorijose nebūtų paliekama nenušienautų ar apleistų plotų.

Rangovas taip pat atsako, kad visa nupjauta žalioji masė būtų tinkamai surinkta ir išvežta, o ne palikta pūti šienavimo vietoje.

Pirmaisiais veiksmų plano metais būtina pašalinti menkaverčius krūmynus ir savaiminius žėlinius visuose šienaujamuose plotuose, išvežant susidariusią biomasę.

Saugos priemonės. Siekiant užtikrinti darbuotojų sveikatą ir saugumą dirbant su šienavimo, žolės rinkimo ar išvežimo technika, būtina laikytis gamintojo nurodymų ir naudoti visas privalomas apsaugos priemones. Papildomai turi būti dėvimos darbai tinkamos saugos priemonės – tiek privalomos, tiek rekomenduojamos (akiniai, pirštinės, apsauginiai batai, apsauginės kelnės ar šalmy tinkleliai).

Metai	Mėnesiai	Periodiškumas	Iš viso vidutiniškai šienavimų (metams)

2026	04–10	6-8 kartai per sezoną (vidutiniškai 1 kartas per mėnesį: gegužę–liepą – po 2). Esant galimybei – žaliosios masės išvežimas. 1 kartą rekomenduojama įvykdyti šienavimą su menkaverčių krūmynų ir žėlinių šalinimu.	7
2027	04–10	6-8 kartai per sezoną (intensyviai balandžio–rugpjūčio mėn.). Esant galimybei – žaliosios masės išvežimas.	7
2028	05–09	6-8 kartai per sezoną (kas ~3–4 savaites). Esant galimybei – žaliosios masės išvežimas.	7
2029	05–09	5-7 kartai per sezoną (kas 4–5 savaites). Esant galimybei – žaliosios masės išvežimas.	6
2030	05–09	6-8 kartai per sezoną (kas ~3–4 savaites). Esant galimybei – žaliosios masės išvežimas.	7
Iš viso 2026–2029 m.	–	–	34

3 lentelė. Siūlomas teritorijų šienavimo grafikas.

4.2.4. Gaudyklių naudojimas (2026 – 2030 metų 04-09 mėnesiais)

Gaudyklės – viena iš patogiausių priemonių mažose teritorijose bei vietose, kur ribojamas cheminių priemonių naudojimas. Šis metodas ypač tinkamas privačiuose sklypuose, parkuose, ugdymo įstaigų teritorijose ir kitose vietose, kur yra nuolatinė priežiūra (pvz., prižiūrėtojai, kiemsargiai, sodininkai). Tokiose teritorijose galima užtikrinti reguliarių gaudyklių tikrinimą ir masalo papildymą, todėl priemonė tampa efektyvi.

Gaudyklės padeda mažinti Ispaninio ariono populiaciją, o taip pat naudojamos monitoringui, siekiant nustatyti šliužų aktyvumo laikotarpius ir populiacijos gausumo pokyčius.

Veikimo principas. Gaudyklėmis dažniausiai naudojamos plastikinės talpos ar specialiai tam skirtos konstrukcijos, į kurias pilami Ispaninį arioną viliojantys masalai: alus, raugas ar kiti fermentuoti produktai. Kvapas pritraukia šliužus, jie įkrenta ir nebegali išlipti.

Naudojimo tvarka. Naudojant gaudykles būtina laikytis visų gamintojo pateiktų rekomendacijų – tai svarbu tiek užtikrinant saugumą, tiek siekiant didžiausio gaudyklių efektyvumo.

- Gaudyklės statomos pavėsingose, drėgnose vietose, šalia krūmynų, komposto ar žolės krūvų.
- Masalas turi būti reguliariai atnaujinamas, gaudyklės – tuštinamos kas 1–2 dienas.
- Efektyvumas tiesiogiai priklauso nuo gaudyklių kiekio: rekomenduojama viena gaudyklė kiekvienam 20–25 m² plotui arba kas 5–10 m atstumu.
- Surinkti Ispaniniai arionai sunaikinami pagal 4.2.1. poskyryje aprašytą tvarką (pvz., druska, karštas vanduo).

Selektyvumo užtikrinimas. Norint sumažinti riziką, kad į gaudykles pateks kiti gyvūnai, rekomenduojama naudoti uždaras konstrukcijas su dangteliais, turinčiais tik šliužams tinkamo dydžio angas. Tokios angos neleidžia patekti didesniems gyvūnams, bet leidžia laisvai įlįsti Ispaniniams

arionams. Svarbus ir masalo pasirinkimas – labiausiai tinkami fermentuoti produktai (pvz., alus, raugas), kurie yra stipriai patrauklūs šliužams, bet mažiau vilioja kitus bestuburius.

Organizaciniai aspektai. Rangovas privalo užtikrinti, kad gaudyklės būtų pastatytos tinkamose vietose, prižiūrimos ir papildomos pagal poreikį. Gyventojai, savo lėšomis įsirengiantys gaudykles privačiuose sklypuose, turi būti informuoti apie tinkamą jų priežiūrą ir surinktų Ispaninių arionų utilizavimą.

Saugos priemonės. Dirbant su gaudyklėmis būtina mūvėti apsaugines pirštines, o prireikus – ir kitas apsaugos priemones, nes visada išlieka rizika, kad masalas gali pritraukti ne tik šliužus, bet ir kitus laukinius gyvūnus bei vabzdžius. Gaudyklės turėtų būti statomos taip, kad nebūtų lengvai pasiekiamos vaikams ar naminiams gyvūnams. Naudojant gaudykles būtina laikytis visų gamintojo pateiktų rekomendacijų.

Gaudyklių išdėstymas Klaipėdos rajono savivaldybėje. Gaudyklės bus įrengiamos šiose teritorijose:

Gargždų miesto parke – rekomenduojamas gaudyklių įrengimo perimetras 2038 m, numatoma įrengti 290 gaudyklių.

Priekulės Vingio parke – rekomenduojamas gaudyklių įrengimo perimetras 1707 m, numatoma įrengti 220 gaudyklių.

Bendras rekomenduojamas gaudyklių skaičius Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijose – 510 vnt. Gaudyklių rekomenduojamos įrengimo vietos pateikiamos 2 pav.

Gaudyklių pavyzdžiai pateikiami 5-ame priede.

4.3. Cheminių priemonių naudojimas

4.3.1. Moliuskocidų barstymas (2026 – 2030 metų 04-09 mėnesiais)

Vadovaujantis Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkos aprašo, patvirtinto LR aplinkos ministro 2002 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 352, 12 punktu: „Chemines naikinimo priemones galima pradėti taikyti tik turint pakankamai lėšų, medžiagų, priemonių, tarp jų kolektyvinių ir asmeninių apsauginių priemonių bei pakankamai žinių ir pajėgumų šiam darbui kokybiškai užbaigti“.

Moliuskocidų (toliau – Cheminė priemonė) barstymas, – tai efektyvi ir dažniausiai taikoma cheminė priemonė – granulių su veikliąja medžiaga geležies ortofosfatu (FePO₄) barstymas. Ši veiklioji medžiaga laikoma saugia aplinkai, ji suyra į natūralias dirvožemio sudedamąsias dalis. Cheminę priemonę saugiausia taikyti mažo jautrumo teritorijose, ribotai galima taikyti jautriose teritorijose, tačiau reikėtų pasirūpinti, kad Cheminė priemonė būtų nepasiekiamas žmonėms arba naminiams gyvūnams. Cheminė priemonė turi būti išbarstyta ar išdėliota taip, kad nekeltų papildomo susidomėjimo ar smalsumo. Vietovėse, kuriose barstoma Cheminė priemonė, turi būti pastatyti apie tai informuojantys informaciniai ženklai.

Informaciniame ženkle turi būti nurodyta informacija pagal Cheminės priemonės gamintojo pateikiamą informaciją:

- kokia tai Cheminė priemonė ir kam ji skirta;
- kontaktai (arba nuoroda į iš anksto parengtą informaciją) asmens / įstaigos, kuri atliko Cheminės priemonės panaudojimą ir gali apie šią priemonę bei jos naudojimą pateikti visuomenei aktualią informaciją;
- cheminės priemonės panaudojimo (numatomo panaudojimo) ir veikimo laikas;
- kaip elgtis teritorijoje, kurioje panaudota Cheminė priemonė (pvz., nepalikti vaikų be priežiūros, neleisti naminiams gyvūnams vaikščioti po teritoriją);
- kaip elgtis panaudotai Cheminei priemonei patekus ant odos, į akis, į virškinamąjį traktą;
- kita svarbi Cheminės priemonės gamintojo nurodoma informacija.

Cheminės priemonės (moliuskocidų) barstymo tvarka.

Cheminės priemonės turi būti išbarstytos tiksliai ir tikslingai, atsižvelgiant į nustatytus Ispaninio ariono aktyvumo ir dauginimosi laikotarpius bei teritorijos ypatumus.

Barstymo vietų identifikavimas.

Vykdamas Ispaninio ariono rankinio rinkimo priemonę ir slėptuvių identifikavimo bei šalinimo priemonę, teritorijoje turi būti nustatomos vietos, kur:

- stebimos padidėjusios Ispaninio ariono sankaupos arba jų judėjimo takai;
- yra objektai, po kuriais šliužai galėtų slėptis ar dėti kiaušinius;
- tikėtina, kad išsiritę jaunikliai galės pasiekti išbarstytą cheminę priemonę.

Tokie objektai gali būti:

- akmenys ir didesni grunto nelygumai;
- ant žemės pastatytos šiukšliadėžės, lauko tualetai, laikini statiniai;
- nulūžusios medžių šakos, informaciniai stendai, suoliukai ir kiti įrenginiai, po kuriais susidaro drėgna, pavėsinga ir šliužams palanki aplinka.

Moliuskocidai barstomi aplink šiuos objektus ir jų pagrindu esančiose vietose, kur šliužai slepiasi ar gali dėti kiaušinius.

Barstymo vietos Klaipėdos rajono savivaldybėje:

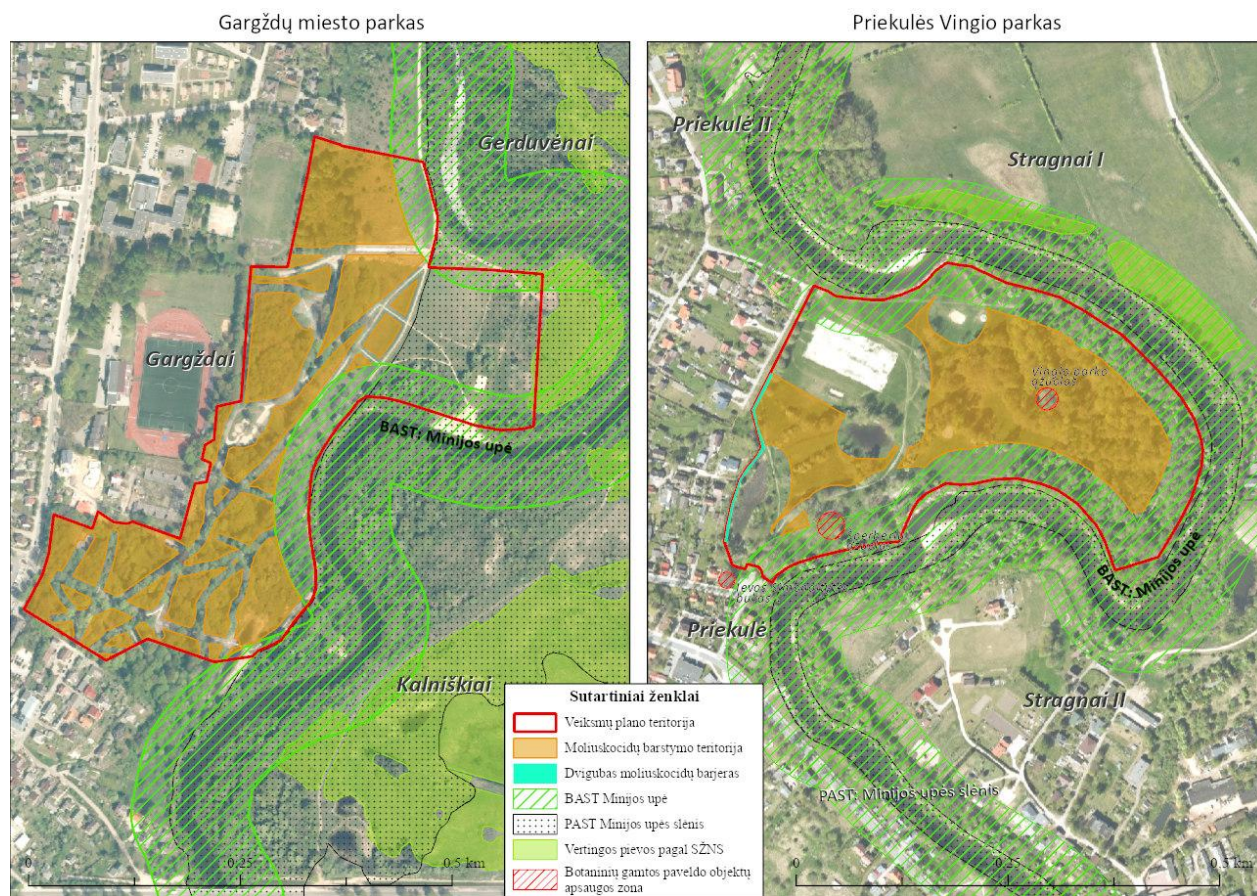
- Gargždų miesto parkas – **6,4 ha**;
- Priekulės Vingio parkas – **5,1 ha**.

Iš viso moliuskocidų barstymo teritorija – **11,5 ha**. Cheminės priemonės barstymo teritorijos pavaizduotos 3 pav.

Cheminę priemonę barstyti draudžiama:

- Saugomose teritorijose. Dalis Veiksmų plano teritorijos patenką į **(BAST) „Minijos upė“ (LTKLA0007) ir (PAST) „Minijos upės slėnis“**. Šiose teritorijoje cheminė priemonė nenaudojama.
- Moliuskocidai nenaudojami **botaninių gamtos paveldo objektų** ir jų buferinės apsaugos zonose, tai **Šperberių ažuolo** ir **Vingio parko ažuolo** teritorijose.
- Stadionų, sporto aikštynų ir vaikų žaidimo aikštelių, bei 25 m atstumu nuo jų.
- Ant parko takų ir takelių 5 m atstumu nuo jų. Kitose vietose kuriose cheminė priemonė galėtų sukelti pavojų arba žalą žmonėms, gyvūnams, saugomoms gamtos ir kultūros paveldo vertybėms, augalų ir gyvūnų buveinėms.

3 pav. matome kad cheminės priemonės nebarstomos aplink parko takelius ir ant jų, aplink sporto aikštynus, vaikų žaidimo aikšteles ir šalia vandens telkinių, NATURA 2000, bei **botaninių gamtos paveldo objektų** ir jų buferinės apsaugos zonose.

3 pav. Cheminės priemonės (moliuskocidų) barstymo teritorijos.

Barstymo periodiškumas. Siekiant užtikrinti veiksmingumą visose Ispaninio ariono vystymosi fazėse, moliuskocidus rekomenduojama barstyti etapais, kas 6–8 savaites, laikantis šio grafiko:

Barstymo etapas	Laikas	Cheminės priemonės barstymo tikslas
I barstymas	Kovo pabaigoje - balandžio pradžioje	Po sniego nutirpimo, kai šliužai pradeda judėti.
II barstymas	Gegužės pabaigoje – birželio pradžioje	Aktyvus jauniklių maitinimosi laikotarpis.
III barstymas	Liepos pabaigoje	Pirmos subrendusios kartos pradžia, prieš kiaušinių dėjimą.
IV barstymas	Rugpjūčio pabaigoje – rugsėjo pradžioje	Jauni individai iš naujai sudėtų kiaušinių.

4 lentelė. Siūlomas moliuskocidų barstymo grafikas.

4.3.2. Barjerinė priemonė tarp radaviečių (dvigubas moliuskocidų barjeras su gaudyklėmis)

Atsižvelgiant į tai, kad Priekulės radavietės vakarinėje dalyje INVA sistemoje pažymėta dar viena radavietė ir tarp jų nėra natūralių fizinių barjerų (vandens telkinio, plataus kelio ar kitų migraciją ribojančių elementų), šioje vietoje numatoma taikyti sustiprintą kontrolės priemonę – dvigubą moliuskocidų barjerą (3 pav.).

Vakarinėje radavietės dalyje, apie 215 m ilgio ir 3–5 m pločio juostoje (bendras plotas – apie 0,07 ha), bus vykdomas intensyvesnis moliuskocidų barstymas. Moliuskocidai šioje atkarpoje paskleidžiami didesniu tankiu nei likusioje radavietės teritorijoje.

Siekiant sustiprinti dvigubo moliuskocidų barjero poveikį ir sumažinti Ispaninio ariono patekimo iš gretimos radavietės riziką, šioje juostoje turi būti įrengiamos gaudyklės pagal 4.2.4 skyriuje nustatytą tvarką. Gaudyklių išdėstymo vietos pateiktos 2 pav.

Jei dėl vietos sąlygų ar techninių galimybių gaudyklių įrengti neįmanoma arba jų naudojimas konkrečioje vietoje nėra tinkamiausias, turi būti taikomos kitos barjerinės priemonės – tvorelės su laku Schnexagon arba dviguba varinė juosta. Konkrečios priemonės parenkamos pagal vietos sąlygas ir technines galimybes.

Priemonės tikslas – sumažinti Ispaninio ariono migracijos tikimybę radavietės vakarinėje dalyje ir apriboti plitimą tarp radaviečių.

Jeigu sustiprinto barstymo juosta priartėja prie vandens telkinio, tose atkarpose taikomos gaudyklės su chemine priemone, kaip numatyta 4.3.3 skyriuje.

4.3.3. Gaudyklių su Chemine priemone naudojimas (2026 – 2030 metų 04-09 mėnesiais)

Klaipėdos rajone, atsižvelgiant į mišrią urbanizuotų ir rekreacinių teritorijų struktūrą bei artimą vandens telkinių tinklą, rekomenduojama taikyti gaudyklių su cheminėmis priemonėmis

metodą. Tai alternatyvus, aplinkai saugesnis būdas naudoti moliuskocidus. Šiuo atveju granulės nebarstomos ant dirvos paviršiaus, o dedamos į specialius dėklus ar gaudykles.

Tokiu būdu veikioji medžiaga apsaugoma nuo išplovimo, nepatenka į dirvožemį ar vandens telkinius, sumažinama rizika, kad ją galėtų pasiekti vaikai ar naminiai gyvūnai. Šis metodas ypač tinka Klaipėdos rajono mažo jautrumo teritorijoms bei vietovėms, esančioms greta jautrių aplinkos komponentų (upelių, griovių, vandens telkinių pakrančių, gyvenviečių pakraščių).

Nors metodas reikalauja daugiau darbo – gaudykles reikia ne tik išdėstyti ar įkasti, bet ir periodiškai užpildyti cheminėmis granulėmis – jis užtikrina didesnę saugumą, tikslinį poveikį ir kontrolės galimybę.

Naudojant chemines priemones gaudyklėse ar specialiuose dėkluose, turi būti taikomos tos pačios saugumo ir informavimo priemonės, kaip aprašyta skyrelyje 4.3.1. „Moliuskocidų barstymas“.

Šis metodas netinka poilsio zonose, vaikų žaidimų aikštelėse ar žmonių susibūrimo vietose, kur yra tikimybė, kad cheminę medžiagą galėtų pasiekti vaikai ar naminiai gyvūnai.

Moliuskocidų pavyzdžiai pateikiami 1-ame priede.

5. Veiksmų plano priemonių įgyvendinimas

Vadovaujantis Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkos aprašo 10 punktu, invazinių rūšių naikinimas privačiame ar išnuomotame žemės sklype gali būti vykdomas apie tai informavus žemės savininką ar naudotoją, o valstybei nuosavybės teise priklausančioje teritorijoje – informavus žemės valdytoją. Žemės savininkai, naudotojai ar valdytojai apie jų žemėje numatomas priemones informuojami raštu ar elektroniniu paštu ne vėliau kaip prieš 10 darbo dienų iki darbų pradžios.

Informavimo procesą organizuoja Klaipėdos rajono savivaldybės administracija arba seniūnijos, bendradarbiaudamos su viešąjį pirkimą laimėjusiu rangovu.

Gyventojams pateikiamoje informacijoje turi būti nurodyta Ispaninio ariono keliamą grėsmę, planuojamos taikyti priemonės, jų įgyvendinimo laikotarpis, darbų vietos bei gyventojų atsakomybė savo sklypuose prisidėti prie populiacijos reguliavimo. Informaciją rekomenduojama skelbti seniūnijų informaciniuose stenduose, savivaldybės interneto svetainėje, platinti el. paštu ir organizuoti viešus susitikimus su gyventojais aptarti priemonėms.

Priemonės, numatytos 4 skyriuje, įgyvendinamos nuosekliai per 2026–2030 m. laikotarpį, atsižvelgiant į sezoniskumą ir teritorijų jautrumą. Detalus priemonių grafikas pateikiamas 1 priede „Veiksmų plano priemonių įgyvendinimo grafikas 2026–2030 m.“

2026 m. Pirmieji įgyvendinimo metai skirti parengiamiesiems darbams ir informacijos sklaidai. Parengiama informacinė skiltis Klaipėdos rajono savivaldybės svetainėje apie Ispaninį arioną, šio Veiksmų plano vykdymą, Ispaninio ariono keliamą žalą ir galimybes prisidėti gyventojams prie šios invazinės rūšies naikinimo. Įrengiami informaciniai standai parkuose. Atvyksta ekspertas ir fiksuoja esamą Ispaninio ariono populiacijos padėtį ir išplitimą, įvertina ir konsultuoja dėl priemonių

įgyvendinimo grafikų sudarymo, bei patobulinimo. Nuo pavasario pradedamos pagrindinės kontrolės priemonės – įrengiamos gaudyklės Gargždų ir Priekulės parkuose, organizuojamas buveinių identifikavimas ir Ispaninių arionų rankinis rinkimas, šienavimas ir menkaverčių krūmynų ir žėlinių šalinimas išvežant susidariusią biomasę, vykdomas moliuskocidų barstymas. Sezono viduryje (birželio – rugpjūčio mėn.) atvyksta ekspertas įvertinti priemonių įgyvendinimo veiksmingumo, jei yra poreikis, ekspertas konsultuoja bei pateikia rekomendacijas dėl priemonių efektyvinimo. Šiltojo sezono pabaigoje rugpjūčio – rugsėjo mėnesiais atliekamas eksperto vertinimas ir veiksmų plano veiksmingumas, esant būtinybei veiksmų planas koreguojamas.

2027 m. Toliau tęsiami pirmaisiais metais pradėtas Veiksmų plano vykdymas: rankinis surinkimas, šienavimas ir menkaverčių krūmynų ir žėlinių šalinimas išvežant susidariusią biomasę, Ispaninio ariono buveinių identifikavimas ir šalinimas, moliuskocidų barstymas, gaudyklių naudojimas. Sezono pradžioje (kovo – balandžio mėn.) ir sezono viduryje (birželio – rugpjūčio mėn.) atvyksta ekspertas įvertinti priemonių įgyvendinimo veiksmingumo, jei yra poreikis, ekspertas konsultuoja bei pateikia rekomendacijas dėl priemonių efektyvinimo. Šiltojo sezono pabaigoje rugsėjo – spalio mėnesiais atliekamas eksperto vertinimas ir veiksmų plano veiksmingumas, esant būtinybei veiksmų planas koreguojamas.

2028 m. Toliau tęsiamas Veiksmų plano vykdymas: rankinis surinkimas, šienavimas ir menkaverčių krūmynų ir žėlinių šalinimas išvežant susidariusią biomasę, buveinių identifikavimas ir šalinimas, moliuskocidų barstymas, gaudyklių naudojimas. Sezono pradžioje (kovo – balandžio mėn.) ir sezono viduryje (birželio – rugpjūčio mėn.) atvyksta ekspertas įvertinti priemonių įgyvendinimo veiksmingumo, jei yra poreikis, ekspertas konsultuoja bei pateikia rekomendacijas dėl priemonių efektyvinimo. Šiltojo sezono pabaigoje rugsėjo – spalio mėnesiais atliekamas eksperto vertinimas ir veiksmų plano veiksmingumas, esant būtinybei veiksmų planas koreguojamas.

2029 m. Toliau tęsiamas Veiksmų plano vykdymas: rankinis surinkimas, šienavimas ir menkaverčių krūmynų ir žėlinių šalinimas išvežant susidariusią biomasę, buveinių identifikavimas ir šalinimas, moliuskocidų barstymas, gaudyklių naudojimas. Sezono pradžioje (kovo – balandžio mėn.) ir sezono viduryje (birželio – rugpjūčio mėn.) atvyksta ekspertas įvertinti priemonių įgyvendinimo veiksmingumo, jei yra poreikis, ekspertas konsultuoja bei pateikia rekomendacijas dėl priemonių efektyvinimo. Šiltojo sezono pabaigoje rugsėjo – spalio mėnesiais atliekamas eksperto vertinimas ir veiksmų plano veiksmingumas.

2030 m. Atliekama stebėseną ir vertinimas, kaip pavyko įgyvendinti planą Gargždų ir Priekulės teritorijose. Atsižvelgiant į Ispaninio ariono populiacijos pokyčius, efektyviausios priemonės tęsiamos savivaldybės lėšomis iki populiacijos sumažinimo bent 90 % nuo pradinio lygio.

5.1. Monitoringas ir fotomonitoringas

Veiksmų plano įgyvendintojas, arba viešąjį pirkimą laimėjęs asmuo, vykdydamas Veiksmų plano priemones, gali vykdyti teritorijos monitoringą ir fiksuoti pagrindinius Veiksmų plano įgyvendinimo etapus. Šios fotofiksacijos yra rekomendacinio pobūdžio ir skirtos dokumentuoti

atliktus darbus (pvz., šliužų rinkimą, slėptuvių šalinimą, šienavimo rezultatus) bei pokyčius teritorijoje „prieš“ ir „po“ priemonių taikymo.

Pagal nustatytus reikalavimus, privalomąją fotofiksaciją ir vaizdinės medžiagos rengimą atlieka ekspertas, teikiantis Veiksmų plano įgyvendinimo vertinimo pažymą. Ekspertas nustato fotografavimo taškus, rakursus ir jų koordinates bei fiksuoja kiekvieną tvarkymo plotą tuo pačiu kampu ir iš tų pačių vietų. Šie duomenys naudojami oficialiam priemonių efektyvumo vertinimui ir pažymos rengimui.

Veiksmų plano įgyvendintojui vykdant darbus rekomenduojama:

- atlikti papildomas fotofiksacijas, dokumentuojant priemonių eigą (pvz., šliužų rinkimo procesą, gaudyklių užsipildymą, slėptuvių šalinimą, žolės pjovimą);
- fotografuoti teritoriją prieš darbų pradžią ir po jų užbaigimo tuo pačiu bendru rakursu, kiek tai įmanoma;

pateikti šias nuotraukas kaip informacinę medžiagą, padedančią ekspertui vertinti plano įgyvendinimo kokybę.

6. Veiksmų plano įgyvendinantys asmenys ir jų funkcijos

Veiksmų plano priemonės įgyvendina viešąjį pirkimą laimėjęs vykdytojas (fizinis ar juridinis asmuo), kuris darbus vykdo pagal Veiksmų planą ir sudarytą viešųjų pirkimų sutartį. Dalį paprastesnių darbų (pvz., žolės šienavimą, teritorijos tvarkymą, komposto krūvų šalinimą) gali atlikti savivaldybės bei seniūnijų administracijos darbuotojai, naudojant įsigytą įrangą bei specialiąsias priemones.

Veiksmų plano įgyvendinimo procese taip pat dalyvauja:

- Klaipėdos rajono savivaldybės administracija ir seniūnijos – koordinuoja darbus ir atsako už gyventojų informavimą.
- Viešąjį pirkimą laimėjęs asmuo – organizuoja ir vykdo specializuotus darbus (šienavimą / žolės pjovimą, menkaverčių krūmynų šalinimą, biomasės išvežimą, gaudyklių pastatymą ir priežiūrą, moliuskocidų naudojimą, Ispaninių arionų rinkimą, monitoringo veiksmus).
- Ekspertas – atlieka Ispaninio ariono populiacijos būklės įvertinimą, vykdomų priemonių stebėseną ir teikia metodines rekomendacijas dėl priemonių efektyvavimo. Ekspertas rengia išvadą apie tai, kaip per ataskaitinius metus įgyvendintos invazinės rūšies valdymo, gausos reguliavimo ir naikinimo priemonės, įvertina jų kokybę ir veiksmingumą, taip pat atlieka privalomą fotofiksaciją, vadovaudamasis Finansavimo aprašo reikalavimais.

Tokiu būdu formuojama daugiasluoksnė sistema, kai savivaldybė užtikrina organizavimą ir priežiūrą, viešojo pirkimo laimėtojas – priemonių įgyvendinimą, o ekspertai bei valstybės institucijos – mokslinę, metodinę ir kontrolinę pagalbą.

7. Veiksmų plano tikslinimas ir priemonių įgyvendinimo stebėseną

Veiksmų planas yra dinaminis dokumentas, todėl jo įgyvendinimo eiga turi būti nuolat vertinama ir prireikus koreguojama.

- **Periodinis tikslinimas.** Veiksmų planas turi būti periodiškai tikslinamas atsižvelgiant į tai, kiek ir kokių priemonių įgyvendinta, koks jų realus poveikis, kokie atsiranda nauji veiksniai ar grėsmės. Priemonių veiksmingumas turi būti vertinamas ne rečiau kaip kartą per 3 mėnesius, o pastebėjus trūkumų – jie šalinami nedelsiant. Stebėseną vykdo už plano įgyvendinimą paskirtas atsakingas asmuo (ar jų grupė) kartu su biologijos ar kitais specialistais.
- **Vykdytojo atsakomybė.** Viešąjį pirkimą laimėjęs asmuo, vykdydamas darbus, privalo fiksuoti kliūtis, nenumatytus veiksniai ar naujas grėsmes ir teikti savivaldybei pasiūlymus dėl priemonių koregavimo. Priemonių įgyvendinimo intensyvumas, seka ar metodai gali būti keičiami pagal realias aplinkybes (pvz., oro sąlygas, augalų vegetacijos pokyčius). Naujos priemonės gali būti įtrauktos tik jei jos atitinka Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus.
- **Atvejai, kai Veiksmų planas keičiamas:**
 - nustatomas Ispaninių arionų išplitimas į Veiksmų plane nenumatytas teritorijas;
 - patvirtinamas žymus priemonių efektyvumas ir Ispaninių arionų teritorijoje nebeaptinkama;
 - klimatinės sąlygos (pvz., augalų vegetacijos paankstėjimas ar pavėlavimas) neleidžia laiku įgyvendinti numatytų priemonių.
- **Stebėseną ir rodikliai.** Paskirtas (arba viešąjį pirkimą laimėjęs) specialistas 1 kartą per sezoną po pagrindinių Veiksmų plano priemonių pritaikymo (rekomenduojama rugpjūčio – rugsėjo mėnesiais) įvertina Ispaninių arionų populiacijos būklę. Vertinami pagrindiniai rodikliai:
 - Ispaninių arionų gausumo pokytis, palyginti su ankstesniais laikotarpiais;
 - sutvarkytos teritorijos dalis (kokie plotai sutvarkyti, kuriuose įgyvendintos priemonės ir kuriuose dar reikia įgyvendinti priemones);
 - rekomenduotų ir faktiškai taikytų priemonių santykis ir efektyvumas.
 - Veiksmų planu siekiama, Ispaninio ariono populiaciją, Veiksmų plano vykdymo teritorijose sumažinti mažiausiai 90 procentų arba visai ją išnaikinti.
 - 2030 metais atliekama prevencinė priežiūra ir, jei reikia, palaikomieji invazinės rūšies naikinimo darbai.
- **Tęstinumas.** Įgyvendinus šiame Veiksmų plane numatytas priemones, Ispaninio ariono naikinimas turi būti tęsiamas tol, kol bus sunaikinti visi šios invazinės rūšies individai. Pagrindinis tikslas – užkirsti kelią šliužams subręsti ir padėti kiaušinių, kurie galėtų tapti naujais invazinės rūšies plitimo židiniiais.

8. Veiksmų plano įgyvendinimo išlaidų sąmata

Veiksmų plano įgyvendinimo sąmata parengta 2026–2030 m. laikotarpiui, įtraukiant visas Veiksmų plane numatytas priemones, skirtas kontrolės ir populiacijos židinių naikinimo įgyvendinimui Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijose. 2030 metai skirti stebėsenai po Veiksmų plano įgyvendinimo, šiuo metu atliekama prevencinė priežiūra ir, jei reikia, palaikomieji invazinės rūšies naikinimo darbai.

Veiksmų plano priemonių finansavimas gali būti užtikrinamas iš šių šaltinių:

- Europos Sąjungos fondų lėšų, skirtų biologinės įvairovės išsaugojimo ir invazinių rūšių valdymo priemonėms;
- Klaipėdos rajono savivaldybės biudžeto lėšų.

Didžiausią sąmatos dalį sudaro mechaniniai darbai – rankinis Ispaninių arionų rinkimas ir slėptuvių šalinimas 27,9025 ha plote, bei žolės pjovimas (šienavimas) 25,6074 ha teritorijoje. Papildomai kasmet numatomas cheminių priemonių barstymas 11,4619 ha plote. Šios priemonės yra esminės Ispaninio ariono populiacijos naikinimui ir gausumo reguliavimui, o jų vykdymą papildo informavimo, organizacinės, biologinės ir technologinės priemonės – gyventojų informavimas, gaudyklių naudojimas ir kiti sprendimai.

Išlaidų suvestinė pateikta 5 lentelėje, o detali Veiksmų plano įgyvendinimo išlaidų sąmata išdėstyta 3 priede „Veiksmų plano įgyvendinimo išlaidų sąmata“. Bendra viso plano įgyvendinimo suma 2026–2029 m. laikotarpiui sudaro **112 504,55 Eur.** (vienas šimtas dvylika tūkstančių penki šimtai keturi eurai, 55 ct.) su PVM.

Nr.*	Pavadinimas	2026	2027	2028	2029	Visas laikotarpis
4.1.	Informacinių ir organizacinių priemonių naudojimas	2 000,00	0,00	0,00	0,00	2 000,00
4.2.	Mechaninių priemonių naudojimas	27 363,87	21 635,59	17 782,11	13 090,90	79 872,47
4.3.	Cheminių priemonių naudojimas	6 380,73	5 803,23	5 512,38	4 917,38	22 613,72
5.	Kitos išlaidos	2 008,60	2 008,64	2 000,24	2 000,88	8 018,36
	Galutinė suma	37 753,20	29 447,46	25 294,73	20 009,16	112 504,55

5 lentelė. Veiksmų plano išlaidų sąmatos suvestinė lentelė. Lėšos nurodomos su PVM.

* Numeracija pateikiama pagal Veiksmų plano skyrių numeraciją.

9. Priedai

1 priedas. Klaipėdos rajono Veiksmų plano teritorijų esamos būklės brėžinys.

2 priedas. Veiksmų plano teritorijų fotolentelė.

3 priedas. Veiksmų plano įgyvendinimo išlaidų sąmata.

4 priedas. Klaipėdos rajono Veiksmų plano teritorijų brėžinys M 1:10 000.

5 priedas. Priemonių pavyzdžių lentelė.

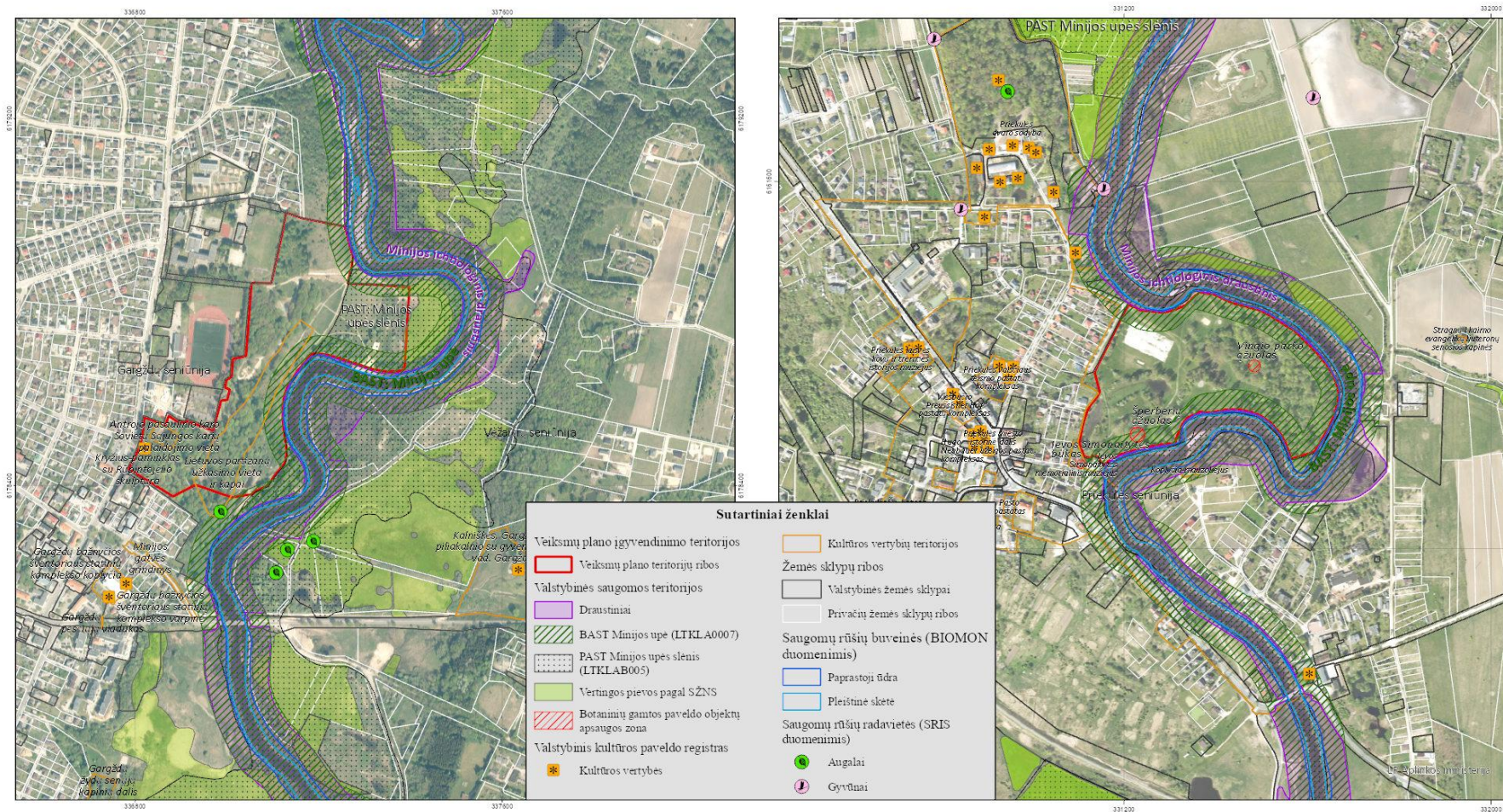
6 priedas. Mažosios Lietuvos Saugomų teritorijų direkcijos raštas.

Klaipėdos rajono savivaldybių Veiksmų plano teritorijų esamos būklės brėžinys

M 1:8 000

Gargždų miesto parko teritorija

Priekulės Vingio parko teritorija

**Ispaninio ariono kontrolės ir populiacijos židinių naikinimo veiksmų plano teritorija:
Gargždų miesto parkas**

Ispaninis arionas aptinkamas žolinėje parko augalijoje ir tarp pūvančios biomasės.

Palikti nešienauti plotai ir pūvanti biomasė. Vykdamas Veiksmų planą žolė turi būti nušienauta, o biomasė pagal galimybes išvežta į žaliųjų atliekų surinkimo punktus.

Ispaniniai arionai randami ant parko takelių.

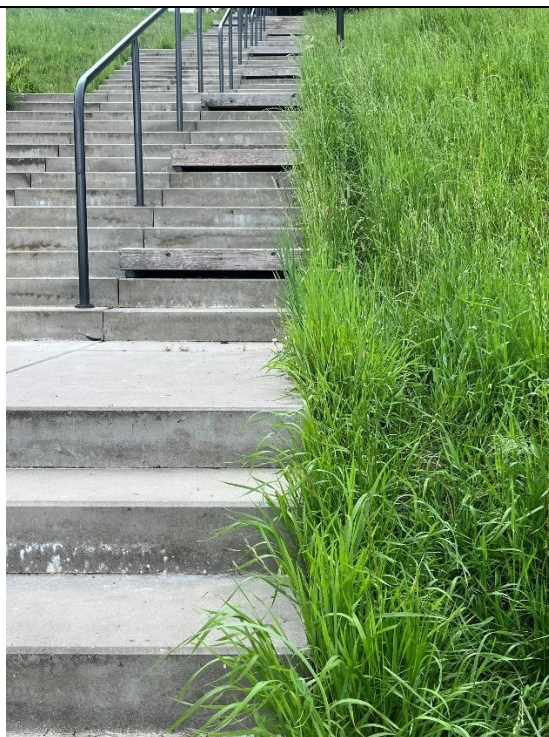
Didelė Ispaninių arionų koncentracija randama ant didžialapių augalų - šaukščių (lot. *Petasites hybridus*). Po dideliais lapais susidaro geros sąlygos Ispaniniam arionui veistis, o patys lapai tampa tinkamu mitybos šaltiniu. Tokias vietas parke rekomenduojama naikinti, o vietoje jų auginti daugiau eterinių aliejų ir natūralių repelentų turinčius augalus, tokius kaip levandos, čiobreliai, katžolės, šalavijai.

Palikti nešienauti plotai. Vykdam Veksmų planą žolė turi būti nušienauta, o biomasė išvežta į žaliųjų atliekų surinkimo punktus.

Ispaniniai arionai aptinkami ant parko laiptų.

Prie laiptų, bortelių ar kitų daiktų prigludusi žolinė augalija – labai tinkama terpė veistis Ispaniniam arionui, todėl čia žolė turi būti šienaujama kuo trumpiau, pagal galimybes nepaliekant tinkamos terpės veistis Ispaniniams arionams.

Ispaninio ariono kontrolės ir populiacijos židinių naikinimo veiksmų plano teritorija: Priekulės Vingio parkas

Parke neturi būti paliekami daiktai ar šiukšlės, kuriems ilgiau pagulėjus ant žemės galėtų susidaryti palanki terpė Ispaniniam arionui veistis.

Kai kurie objektai, skulptūros, seni medžiai Priekulės Vingio parke yra pakelti nuo žemės. Tai teisingas pavyzdys, kaip galėtų būti pakeliami ir kiti parkuose esantys objektai, kad po jais nesusidarytų tinkama terpė Ispaniniam arionui veistis.

Įvairios drėgnos ir pavėsingos vietos, nulūžę medžiai, turi būti apžiūrėtos ar tai nėra Ispaninio ariono veisimosi vietos. Nustačius Ispaninio ariono radavietę – ji turi būti sunaikinama kaip nurodyta Veiksmų plano 4.2.1. ir 4.2.2. skyriuose.

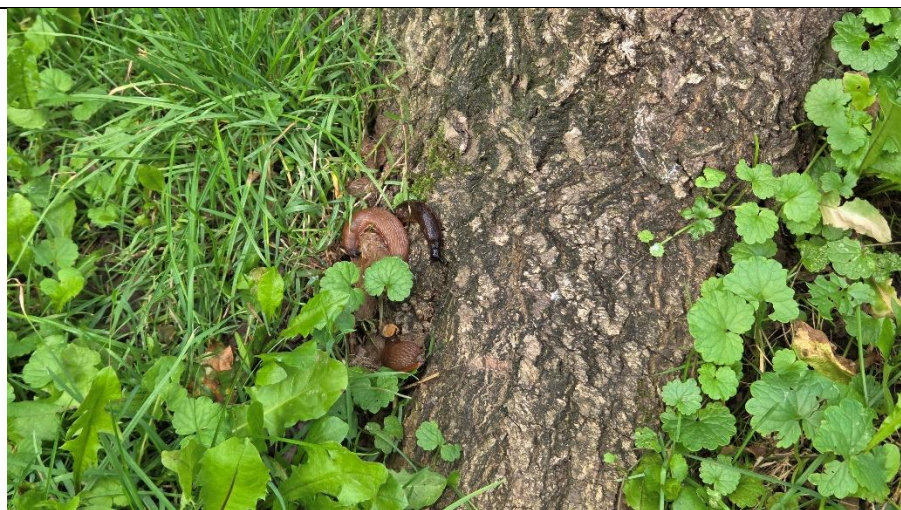
Parkuose esančios dirbtinės dangos ir po jomis susidaranti terpė gali būti tinkamos vietos Ispaniniam arionui veistis. Jos turi būti kruopščiai apžiūrimos, įvertinamas jų būtinumas ir reikalingumas parke, ir jei nustatoma, kad jos yra nebenaudojamos ir nereikalingos – siūloma tokias dangas pašalinti. Kitu atveju nustačius po dangomis Ispaninio ariono radavietes – turi būti imamasi priemonių, kurios aprašytos Veiksmų plano 4-ame skyriuje.

Medinė ir kita parko infrastruktūra turi būti kruopščiai apžiūrima ar po ja bei aplink ją nėra Ispaninio ariono radaviečių, jas nustatčius – turi būti imamos priemonių, kurios aprašytos Veiksmų plano 4-ame skyriuje.

Drėgnos vietos ir krūmynai turi būti apžiūrimi ar tai nėra Ispaninio ariono radavietės, jas nustatčius – turi būti imamos priemonių, kurios aprašytos Veiksmų plano 4-ame skyriuje.

Ispaniniai arionai Priekulės Vingio parke.

Ispaninio ariono kiaušiniai aptikti Priekulės Vingio parke. Aptikus šiuos kiaušinius jie turi būti sunaikinti, kaip tai nurodoma Veiksmų 4.2.1. ir 4.2.2. skyreliuose.

Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijų Ispaninio ariono (lot. Arion vulgaris) kontrolės ir populiacijos židinių naikinimo veiksmų planas. Brėžinys.

M 1:10 000

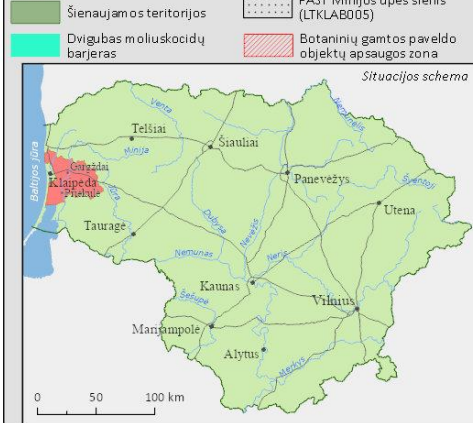
Gargždų miesto parko teritorija

Priekulės Vingio parko teritorija

Veiksmų plano teritorijų ribos Numatomos Ispaninio ariono gaudyklų įrengimo vietos Leistini moliuskocidų barstymo plotai Šienaujamos teritorijos Dvigubas moliuskocidų barjeras	Sutartiniai ženklai Valstybinės saugomos teritorijos Draustinio ribos BAST Minijos upės ribos LTKLA0007 PAST Minijos upės slėnis (LTKLAB005) Botaninių gamtos paveldo objektų apsaugos zona	Specialiosios žemės naudojimo sąlygos Vertingos pievos	Žemės sklypų ribos Privatūs žemės sklypai Valstybinės žemės sklypai	Kitos ribos Klaipėdos rajono seniūnijų ribos Narcizų pieva	

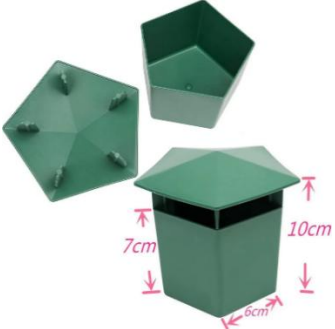

ISPANINIO ARIONO (ARION VULGARIS) KONTROLĖS IR POPULIACIJOS ŽIDINIŲ NAIKINIMO VEIKSMŲ PLANAS KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOSE: GARGŽDŲ MIESTO PARKE IR PRIEKULĖS MIESTO VINGIO PARKE 2026 - 2030 M.

UŽSAKOVAS		VYKDYTOJAS	
	Klaipėdos rajono savivaldybės administracija Klaipėdos g. 2 LT-96130 Gargždai savivaldybe@klaipėdos-r.lt +370 46 21 11 16 Įstaigos kodas: 188773688		UAB „Invictus verus“ Vytauto g. 16-29 LT- 92140 Klaipėda info@invictusgis.com +370 605 76462 Įmonės kodas: 304257080
Koordinatų sistema LKS-94 Referencinis elipsoidas GRS-80		Projekto vadovas Brėžinio sudarytojas	Mantas Lomonosovas Giedrius Motiejūnas
		Data	2026-02-24

Brėžinio sudarymui panaudoti skaitmeniniai duomenys:
Georeferencinio pagrindo kadastro (GRPK) erdvinį duomenų rinkinys © Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerija 2026 • Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:10 000 skaitmeninis rastrinis ortofotografinis žemėlapis ORT10LT © Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos, 2023
Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastro skaitmeniniai duomenys © Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos, 2026 • Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro duomenys © VĮ Registrų centras, 2026 • Invazinių rūšių informacinė sistema (INVA) © Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos 2026 • Lietuvos Respublikos teritorijos apskaitų valstybinės žemės plotų erdvinį duomenų rinkinys © Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos 2026

Veiksmų plane numatytų naudoti techninių priemonių pavyzdžiai

Gaudyklių pavyzdžiai			
Eil. nr.	Pavadinimas	Paveikslėlis	Nuoroda internete
01	WIN SLUG ŠLIUŽŲ IR SRAIGIŲ GAUDYKLĖ		[Nuoroda]
02	Goapa šliužų ir sraigčių gaudyklė		[Nuoroda]
03	Kilimėlis gaudyklė BASF		[Nuoroda]
04	Swiss Inno		[Nuoroda]
05	Moliuskocidų dėtuvė Tap-Trap (galima naudoti vandens apsaugos juostose, nes sulaiko moliuskocidų nutekėjimą)		[Nuoroda]

Moliuskocidų pavyzdžiai

06	Ironmax Pro		[Nuoroda]
07	Ferramol Limacide		[Nuoroda]
08	IronMax Pro		[Nuoroda]
09	Snacol 3 GB slug and snail pellet		[Nuoroda]
09	MKDS FERRONITE SLUG GRANULE		[Nuoroda]
10	Varinė juosta		[Nuoroda]

11	Lakas Schnexagon	Schnexagon Schutzanstrich gegen Schnecken langanhaltend & zuverlässig Schneckenschutz Schnexagon Schützt vor Schnecken – ganz ohne sie zu töten Protects against snails – without killing them Nach dem Trocknen transparent und unauffällig Transparent and unobtrusive after drying Haftet auf Holz, Stein, Metall, Ton & Kunststoff Adheres to wood, stone, metal, clay & plastic Einfach: Aufrühren, mit dem Pinsel auftragen, fertig! Easy: stir, apply with a brush done! Entwickelt & hergestellt in Deutschland Developed & manufactured in Germany Ökologisch auf Basis nachwachsender Rohstoffe Ecological on the basis of renewable raw materials	[Nuoroda]
12	Gaudyklų priežiūros sistemos kūrimas		[Nuoroda]

MAŽOSIOS LIETUVOS SAUGOMŲ TERITORIJŲ DIREKCIJA

Biudžetinė įstaiga, Kuršmarių g. 13, Rusnės mstl., LT-99349 Šilutės r. sav., tel. (+370) 46412483, el. p. mlietuva@saugoma.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 306109995

Klaipėdos rajono savivaldybės administracijai	2026-01	Nr.
el. p. savivaldybe@klaipedos-r.lt	į 2026-01-21	Nr. V3-127

DĖL ISPANINIO ARIONO POPULIACIJOS GAUSOS REGULIAVIMO KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBĖJE 2026-2030 M. VEIKSMŲ PLANO DERINIMO

Mažosios Lietuvos saugomų teritorijų direkcija (toliau – Direkcija) išnagrinėjo Jūsų 2026 m. sausio 21 d. raštu Nr. V3-127 pateiktą Ispaninio ariono (lot. Arion vulgaris) kontrolės ir populiacijos židinių naikinimo veiksmų planą Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijose: Gargždų miesto ir Priekulės Vingio parkuose 2026-2030 metams (toliau – Veiksmų planas).

Pagal Veiksmų plane nurodyta informaciją Ispaninis arionas Klaipėdos rajono savivaldybėje fiksuojamas įvairiose buveinėse – parkuose, sodų bendrijose, privačiuose sklypuose, pakelėse, upių ir tvenkinių pakrantėse. Didžiausias gausumas nustatytas Gargždų miesto parke ir Priekulės Vingio parke – vietose, kur vyrauja drėgnas mikroklimatas ir tankūs želdynai. Šiose teritorijose gausumas vietomis viršija 20–40 individų/m², todėl populiacija pasižymi aukštu plėtros potencialu. Veiksmų planas yra parengtas dviem Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijoms – Gargždų miesto parkui (13,60 ha) ir Priekulės Vingio parko teritorijai (13,58 ha). Veiksmų plano įgyvendinimas apima tiek urbanizuotas teritorijas, tiek natūralias ar mišraus naudojimo erdves, kuriose galimas Ispaninio ariono paplitimas. Dalis Veiksmų plano teritorijos patenka į buveinių apsaugai svarbią teritoriją BAST Minijos upė (LTKLA0007), saugomos vertybės: kartuolė; ovalioji geldutė; paprastasis kirtiklis; paprastasis kūjagalvis; pleištinė skėtė; ūdra; upinė nėgė. Taip pat, ties Gargždų miesto parku, patenka į paukščių apsaugai svarbią teritoriją PAST Minijos upės slėnis (LTKLAB005), saugomos vertybės: griežlė, tulžys.

Veiksmų plane numatoma, kad saugomoje teritorijoje cheminės priemonės (Ironmax Pro; Ferramol Limacide; IronMax Pro; Snacol 3 GB slug and snail pellet) nebus naudojamos, moliuskocidų barstymas nebus vykdomas. Taip pat numatomas menkaverčių krūmynų ir savaiminių žėlinių šalinimas, kad būtų atvertos teritorijos ir panaikintos Ispaniniams arionams tinkamos veisimosi vietos. Numatomas menkaverčių

krūmų šalinimas neturėtų būti atliekamas paukščių perėjimo laikotarpiu nuo kovo 15 d. iki rugpjūčio 1 d. Pagrindinis šienavimas numatomas vykdyti birželio pabaigoje – liepos pradžioje, kai Ispaniniai arionai yra jauniausi ir labiausiai pažeidžiami. Pažymėtina, kad natūralias pievas galima pradėti šienauti ne anksčiau nei birželio 20 d., kadangi tuo metu jau būna išauginti pievose perinčių paukščių jaunikliai, šienaujama iš centro į pakraščius, kad paukščiai ir kiti gyvūnai galėtų pasitraukti į pakraščius. Taip pat informuojame, kad visi tvarkomi plotai, kur paplitęs Ispaninis arionas turėtų būti suvesti į Invazinių rūšių informacinę sistemą (INVA).

Direkcija, savo kompetencijos ribose, išnagrinėjo pateiktą veiksmų planą. Atsižvelgiant į numatytame plane išdėstytas aplinkybes, Direkcija derina veiksmų planą su sąlyga, kad bus laikomasi aukščiau išdėstytų reikalavimų.

Direktorius

Darius Nicius

Šis sprendimas per vieną mėnesį nuo jo įteikimo ar pranešimo suinteresuotai šaliai apie viešojo administravimo subjekto veiksmus (atsisakymą atlikti veiksmus) dienos gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyriui (Herkaus Manto g. 37, LT-92236, Klaipėda) arba Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmams (Galinio Pylimo g. 9, LT-91230 Klaipėda) Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Justinas Laucius, (+370) 65885993, el. p. justinas.laucius@saugoma.lt

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Klaipėdos rajono savivaldybės administracija
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Pirkimo „Sosnovskio barščių naikinimas. Ispaninio ariono naikinimas pagal parengtą veiksmų planą“ II dalies „Ispaninio ariono naikinimas pagal parengtą veiksmų planą“ techninė specifikacija
Dokumento registracijos data ir numeris	2026-03-26 Nr. A37-100
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Kristina Stulpinienė Patarėjas
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-03-26 13:41
Parašo formatas	Einamojo galiojimo (XAdES-EPES)
Laiko žymoje nurodytas laikas	
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	KRSA-DC1-CA
Sertifikato galiojimo laikas	2025-06-09 07:38 - 2026-06-09 07:38
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Vaida Račkauskienė Patarėjas
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-03-26 13:56
Parašo formatas	Einamojo galiojimo (XAdES-EPES)
Laiko žymoje nurodytas laikas	
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016
Sertifikato galiojimo laikas	2024-01-16 11:02 - 2029-01-14 23:59
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Jevgenijus Bardauskas Administracijos direktorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-03-26 14:44
Parašo formatas	Einamojo galiojimo (XAdES-EPES)
Laiko žymoje nurodytas laikas	
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA ECC
Sertifikato galiojimo laikas	2025-04-02 09:51 - 2029-04-01 09:51
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Pridedamo dokumento sudarytojas (-ai)	-
Pridedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	Ispaninio ariono kontrolės ir populiacijos židinių naikinimo planas 2026 m..pdf
Pridedamo dokumento registracijos data ir numeris	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elpako v.20260312.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2026-03-26)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2026-03-26 nuorašą suformavo Kristina Stulpinienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2026-03-26 Dokumentų valdymo sistema „Kontora“

